

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக₃மாந்தமஹாதே₃ஸிகாய நம:

மஹர்ஷி வேத₃வ்யாஸப்ரணீதம் ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதமஹாபுராணம்

॥ த்₃விதீய: ஸ்கந்த₄: ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ஸ்ரீ ரங்க₃ராமாநுஜ மஹாதே₃ஸிகன்

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

விஷயஸூசி

1	ப்ரத ₂ மோ(அ)த் ₄ யாய:	2
2	த் ₃ விதீயோ(அ)த் ₄ யாய:	8
3	த்ரு'தீயோ(அ)த் ₄ யாய:	15
4	சதுர்தோ ₂ (அ)த் ₄ யாய:	19
5	பஞ்சமோ(அ)த் ₄ யாய:	23
6	ஷஷ்டோ ₂ (அ)த் ₄ யாய:	28
7	ஸப்தமோ(அ)த் ₄ யாய:	34
8	அஷ்டமோ(அ)த் ₄ யாய:	43
9	நவமோ(அ)த் ₄ யாய:	47
10	த ₃ ஸமோ(அ)த் ₄ யாய:	53

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக₃மாந்தமஹாதே₃ஸிகாய நம:

ஓம் நமோ ப₄க₃வதே வாஸுதே₃வாய

ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதமஹாபுராணம்

॥ த்₃விதீயஸ்கந்தே₄ ப்ரத₂மோ₅த்₄யாய: ॥

ஸ்ரீஸூக உவாச

வரீயானேஷ தே ப்ரஸ்த்ந: க்ரு'தோ லோகஹிதம் ந்ரு'ப |

ஆத்மவித்ஸம்மத: பும்ஸாம் ஸ்ரோதவ்யாதி₃ஷா ய: பர: ॥ 1 ॥

1

ஸ்ரோதவ்யாதீ₃நி ராஜேந்த்₃ர ந்ரு'ணாம் ஸந்தி ஸஹஸ்ரஸ: |

அபஸ்யதாமாத்மதத்த்வம் க்₃ரு'ஹேஷா க்₃ரு'ஹமேதி₄நாம் ॥ 2 ॥

2

நித்₃ரயா ஹரியதே நக்தம் வ்யவாயேந ச வா வய: |

தி₃வா சார்தே₂ஹயா ராஜந் குடும்ப₃ப₄ரணேந வா ॥ 3 ॥

3

தே₃ஹாபத்யகலத்ராதி₃ஷ்வாத்மஸைந்யேஷ்வஸத்ஸ்வபி |

தேஷாம் ப்ரமத்தோ நித₄நம் பஸ்யந்நபி ந பஸ்யதி ॥ 4 ॥

4

தஸ்மாத்₃பா₄ரத ஸர்வாத்மா ப₄க₃வாநீஸ்வரோ ஹரி: |

ஸ்ரோதவ்ய: கீர்திதவ்யஸ்ச ஸ்மர்தவ்யஸ்சேச்ச₂தாப₄யம் ॥ 5 ॥

5

ஏதாவாந் ஸாங்க்₂யயோகா₃ப்₄யாம் ஸ்வத₄ர்மபரிநிஷ்ட₂யா |

ஜந்மலாப₄: பர: பும்ஸாமந்தே நாராயணஸ்ம்ரு'தி: ॥ 6 ॥

6

ப்ராயேண முநயோ ராஜந் நிவ்ரு'த்தா விதி₄ஷேத₄த: |

நைர்கு₃ண்யஸ்தா₂ ரமந்தே ஸ்ம கு₃ணாநுகத₂நே ஹரே: ॥ 7 ॥

7

- இத₃ம் பா₄க₃வதம் நாம புராணம் ப்₃ரஹ்மஸம்மிதம் |
 அதீ₄தவாந் த₃வாபராதௌ₃ பிதுர்த்₃வைபாயநாத₃ஹம் || 8 || 8
- பரிநிஷ்டி₂தோ₅பி நைர்கு₃ண்ய உத்தமஸ்லோகலீலயா |
 க்₃ரு'ஹீதசேதா ராஜர்ஷே ஆக்₂யாநம் யத₃தீ₄தவாந் || 9 || 9
- தத₃ஹம் தே₅பி₄தா₄ஸ்யாமி மஹாபௌருஷிகோ ப₄வாந் |
 யஸ்ய ஸ்ரத₃த₃த₄தாமாஸு ஸ்யாந்முகுந்தே₃ மதி: ஸதீ || 10 || 10
- ஏதந்நிர்வித்₃யமாநாநாமிச்ச₂தாமகுதோப₄யம் |
 யோகி₃நாம் ந்ரு'ப நிர்ணீதம் ஹரேர்நாமாநுகீர்தநம் || 11 || 11
- கிம் ப்ரமத்தஸ்ய ப₃ஹுபி₄: பரோசைஷர்ஹாயநைரிஹ |
 வரம் முஹூர்தம் விதி₃தம் க₄டதே ஸ்ரேயஸே யத: || 12 || 12
- க₂ட்வாங்கோ₃ நாம ராஜர்ஷிர்ஜ்ஞாத்வேயத்தாமிஹாயுஷ: |
 முஹூர்தாத்ஸர்வமுத்ஸ்ரு'ஜ்ய க₃தவாநப₄யம் ஹரிம் || 13 || 13
- தவாப்யேதர்ஹி கௌரவ்ய ஸப்தாஹம் ஜீவிதாவதி₄: |
 உபகல்பய தத்ஸர்வம் தாவத்₃யத்ஸாம்பராயிகம் || 14 || 14
- அந்தகாலே து புருஷ
 ஆக₃தே க₃தஸாத்₄வஸ: |
 சி₂ந்த₃யாத₃ஸங்க₃ஸஸ்த்ரேண
 ஸ்ப்ரு'ஹாம் தே₃ஹோ₅நு யே ச தம் || 15 || 15
- க்₃ரு'ஹாத்ப்ரவ்ரஜிதோ தீ₄ர: புண்யதீர்த₂ஜலாப்லுத: |
 ஸாசௌ விவித்த ஆஸீநோ விதி₄வத்கல்பிதாஸநே || 16 || 16
- அப்₄யஸேந்மநஸா ஸாத்₃த₄ம் த்ரிவ்ரு'த்₃ப்₃ரஹ்மாசுரம் பரம் |
 மநோ யச்சே₂ஜ்ஜிதஸ்வாஸோ ப்₃ரஹ்மபீ₃ஜமவிஸ்மரந் || 17 || 17

நியச்சே₂த்₃விஷயே₄யோ₅க்ஷாந் மநஸா பு₃த்₃தி₄ஸாரதி₂: |
மந: கர்மபி₄ராக்ஷிப்தம் ஸுபா₄ர்தே₂ தா₄ரயேத்₃தி₄யா || 18 || 18

தத்ரைகாவயவம் த்₄யாயே₃வ்யுச்சி₂ந்நேந சேதஸா |
மநோ நிர்விஷயம் யுக்த்வா தத: கிஞ்சந ந ஸ்மரேத் |
பத₃ம் தத்பரமம் விஷ்ணோர்மநோ யத்ர ப்ரஸீ₃தி || 19 || 19

ரஜஸ்தமோ₄யாமா₄க்ஷிப்தம் விமூ₄ம் மந ஆத்மந: |
யச்சே₂த்₃தா₄ரணயா தீ₄ரோ ஹந்தி யா தத்க்ரு'தம் மலம் || 20 || 20

யஸ்யாம் ஸந்தா₄ர்யமாணாயாம் யோகி₃நோ ப₄க்திலக்ஷண: |
ஆஸு ஸம்பத்₃யதே யோக₃ ஆஸ்ரயம் ப₄த்₃ரமீக்ஷத: || 21 || 21

ராஜோவாச
யதா₂ ஸந்தா₄ர்யதே ப்₃ரஹ்மந் தா₄ரணா யத்ர ஸம்மதா |
யாத்₃ரு'ஸீ வா ஹரேதா₃ஸு புருஷஸ்ய மநோமலம் || 22 || 22

புநீஸுக உவாச
ஜிதாஸநோ ஜிதஸ்வாஸோ ஜிதஸங்கோ₃ ஜிதேந்த்₃ரிய: |
ஸ்தூ₂லே ப₄க₃வதோ ரூபே மந: ஸந்தா₄ரயேத்₃தி₄யா || 23 || 23

விஸேஷஸ்தஸ்ய தே₃ஹோ₅யம் ஸ்த₂விஷ்₂ஸ்ச ஸ்த₂வீயஸாம் |
யத்ரேத₃ம் த்₃ரு'ஸ்யதே விஸ்வம் பூ₄தம் ப₄வ்யம் ப₄வச்ச ஸத் || 24 || 24

ஆண்ட₃கோஸே ஸரீரே₅ஸ்மிந் ஸப்தாவரணஸம்யுதே |
வைராஜ: புருஷோ யோ₅ஸௌ ப₄க₃வாந் தா₄ரணாஸ்ரய: || 25 || 25

பாதாலமேதஸ்ய ஹி பாத₃மூலம்
ப₂ந்தி பார்ஷ்ணிப்ரபதே₃ ரஸாதலம் |
மஹாதலம் விஸ்வஸ்ரு'ஜோ₅த₂ கு₃ல்பௌ₂
தலாதலம் வை புருஷஸ்ய ஜங்கே₄ || 26 || 26

த்₃வே ஜாநுநீ ஸுதலம் விஸ்வமூர்தே -

ருருத்₃வயம் விதலம் சாதலம் ச |

மஹீதலம் தஜ்ஜக₄நம் மஹீபதே

நப₄ஸ்தலம் நாபி₄ஸரோ க்₃ரு'ணந்தி || 27 ||

27

உர:ஸ்த₂லம் ஜ்யோதிரநீகமஸ்ய

க்₃ரீவா மஹர்வத₃நம் வை ஜநோ₅ஸ்ய |

தபோ ரரா₅ம் விது₃ராதி₃பும்ஸ:

ஸத்யம் து ஸீர்ஷாணி ஸஹஸ்ரஸீர்ஷண: || 28 ||

28

இந்த்₃ராத₃யோ பா₃ஹவ ஆஹுருஸ்ரா:

கர்ணௌ தி₃ஸ: ஸ்ரோத்ரமமுஷ்ய ஸப்₃த₃: |

நாஸத்யத₃ஸ்ரௌ பரமஸ்ய நானே

க்₄ரானோ₅ஸ்ய க₃ந்தோ₄ முக₂மக்₃நிரித்₃த₄: || 29 ||

29

த்₃யௌரக்ஷிணீ சக்ஷாரபூ₄த்பதங்க₃:

பக்ஷமாணி விஷ்ணோரஹநீ உபே₄ ச |

தத்₃ப்₄ருவிஜ்ரு'ம்ப₄: பரமேஷ்டி₄ஷ்ணய -

மாபோ₅ஸ்ய தாலூ ரஸ ஏவ ஜிஹ்வா || 30 ||

30

ச₂ந்தா₃ம்ஸ்யநந்தஸ்ய ஸிரோ க்₃ரு'ணந்தி

த₃ண்ஷ்ட்ரா யம: ஸ்நேஹகலா த்₃விஜாநி |

ஹாஸோ ஜநோந்மாத₃கரீ ச மாயா

து₃ரந்தஸர்கோ₃ யத₃பாங்க₃மோக்ஷ: || 31 ||

31

வ்ரீடோ₃த்தரோஷ்டோ₂த₄ர ஏவ லோபோ₄

த₄ர்ம: ஸ்தநோ₅த₄ர்மபதோ₂ஸ்ய ப்ரு'ஷ்ட₂ம் |

கஸ்தஸ்ய மே₄ர்ம வ்ரு'ஷ்ணௌ ச மித்ரௌ

குக்ஷி: ஸமுத்₃ரா கி₃ரயோ₅ஸ்தி₂ஸங்கா₄: || 32 ||

32

நத₃யோ₅ஸ்ய நா₃யோ₅த₂ தநூருஹாணி
 மஹீருஹா விஸ்வதநோர்ந்ரு'பேந்த₃ர |
 அநந்தவீர்ய: ஸ்வஸிதம் மாதரிஸ்வா
 க₃திர்வய: கர்ம கு₃ணப்ரவாஹ: || 33 ||

33

ஈஸஸ்ய கேஸாந் விது₃ரம்பு₃வாஹாந்
 வாஸஸ்து ஸந்த₄யாம் குருவர்ய பூ₄ம்ந: |
 அவ்யக்தமாஹூர்ஹ்ரு'த₃யம் மநஸ்ச
 ஸசந்த₃ரமா: ஸர்வவிகாரகோஸ: || 34 ||

34

விஜ்ஞாநஸக்திம் மஹிமாமநந்தி
 ஸர்வாத்மநோ₅ந்த:கரணம் கி₃ரித்ரம் |
 அஸ்வாஸ்வதர்யுஷ்ட்ரக₃ஜா நகா₂நி
 ஸர்வே ம்ரு'கா₃: பஸவ: ஸ்ரோணிதே₃ஸே || 35 ||

35

வயாம்ஸி தத₃வ்யாகரணம் விசித்ரம்
 மநூர்மநீஷா மநுஜோ நிவாஸ: |
 க₃ந்த₄ர்வவித்₃யாத₄ரசாரணாப்ஸர:
 ஸ்வரஸ்ம்ரு'தீரஸூராநீகவீர்ய: || 36 ||

36

ப்₃ரஹ்மாநநம் சுஷத்ரபு₄ஜோ மஹாத்மா
 வி₃ரு₃ரங்க₄ரிஸ்ரிதக்ரு'ஷ்ணவர்ண: |
 நாநாபி₄தா₄பீ₄ஜ்யக₃ணோபபந்நோ
 த₃ர்வயாத்மக: கர்ம விதாநயோக₃: || 37 ||

37

இயாநஸாவீஸ்வரவிக்₃ரஹஸ்ய
 ய: ஸந்நிவேஸ: கதி₂தோ மயா தே |
 ஸந்தா₄ர்யதே₅ஸ்மிந் வபுஷி ஸ்த₂விஷ்டே₂
 மந: ஸ்வபு₃த₃த₄யா ந யதோ₅ஸ்தி கிஞ்சித் || 38 ||

38

ஸ ஸர்வதீ₄வ்ரு'த்த்யநுபூ₄தஸர்வ

ஆத்மா யதா₂ ஸ்வப்நஜநேக்ஷிதைக: |

தம் ஸத்யமாநந்த₃நிதி₄ம் ப₄ஜேத

நாந்யத்ர ஸஜ்ஜேத்₃ யத ஆத்மபாத: || 39 ||

39

|| இதி ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதே மஹாபுராணே பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம்
த்₃விதீயஸ்கந்தே₄ மஹாபுருஷஸம்ஸ்தா₂நுவர்ணநே ப்ரத₂மோ₅த்₄யாய: ||

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக₃மாந்தமஹாதே₃ஸிகாய நம:

ஓம் நமோ ப₄க₃வதே வாஸுதே₃வாய

ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதமஹாபுராணம்

॥ த்₃விதீயஸ்கந்தே₄ த்₃விதீயோ₅த்₄யாய: ॥

ஸ்ரீஸூக உவாச

ஏவம் புரா தா₄ரணயா₅₅த்மயோநி -

ர்நஷ்டாம் ஸ்ம்ரு₃திம் ப்ரத்யவருத்₄ய துஷ்டாத் |

ததா₂ ஸஸர்ஜேத₃மமோக₄த்₃ரு₃ஷ்டி -

ர்யதா₂ப்யயாத் ப்ராக்₃ வ்யவஸாயபு₃த்₃தி₄: ॥ 1 ॥

40

ஸாப்₃த₃ஸ்ய ஹி ப்₃ரஹ்மண ஏஷ பந்தா₂

யந்நாமபி₄ர்த்₄யாயதி தீ₄ரபார்தை: |

பரிப்₄ரமம்ஸ்தத்ர ந விந்த₃தே₅ர்தா₂ந்

மாயாமயே வாஸநயா ஸயாந: ॥ 2 ॥

41

அத: கவிர்நாமஸு யாவத₃ர்த₂:

ஸ்யாத₃ப்ரமத்தோ வ்யவஸாயபு₃த்₃தி₄: |

ஸித்₃தே₄ந்யதா₂ர்தே₂ ந யதேத தத்ர

பரிஸ்ரமம் தத்ர ஸமீக்ஷமாண: ॥ 3 ॥

42

ஸத்யாம் க்ஷிதௌ கிம் கஸிபோ: ப்ரயாஸை -

ர்பா₃ஹௌ ஸ்வஸித்₃தே₄ ஹ்யுபப₃ர்ஹணை: கிம் |

ஸத்யஞ்ஜலௌ கிம் புருதா₄ந்நபாத்ர்யா

தி₃க்₃வல்கலாதௌ₃ ஸதி கிம் து₃க்ஷலை: ॥ 4 ॥

43

- சீராணி கிம் பதி₂ ந ஸந்தி தி₃ஸந்தி பி₄க்ஷாம்
 நைவாங்க₄ரிபா: பரப்₄ரு'த: ஸரிதோ₅ப்யஸுஷ்யந் |
 ருத்₃தா₄ கு₃ஹா: கிமஜிதோ₅வதி நோபஸந்நாந்
 கஸ்மாத்₃ ப₄ஜந்தி கவயோ த₄நது₃ர்மதா₃ந்தா₄ந் || 5 || 44
- ஏவம் ஸ்வசித்தே ஸ்வத ஏவ ஸித்₃த₄
 ஆத்மா ப்ரியோ₅ர்தோ₂ ப₄க₃வாநநந்த: |
 தம் நிர்வ்ரு'தோ நியதார்தோ₂ ப₄ஜேத
 ஸம்ஸாரஹேதூபரமஸ்ச யத்ர || 6 || 45
- கஸ்தாம் த்வநாத்₃ரு'த்ய பராநுசிந்தா -
 ம்ரு'தே பஸுநஸதீம் நாம யுஞ்ஜயாத் |
 பஸ்யஞ்ஜநம் பதிதம் வைதரண்யாம்
 ஸ்வகர்மஜாந் பரிதாபாஞ்ஜுஷாணம் || 7 || 46
- கேசித் ஸ்வதே₃ஹாந்தர்ஹ்ரு'த₃யாவகாஸே
 ப்ராதே₃ஸமாத்ரம் புருஷம் வஸந்தம் |
 சதுர்ப₄ஜம் கஞ்ஜரதா₂ங்க₃ஸங்க₂ -
 க₃தா₃த₄ரம் தா₄ரணயா ஸ்மரந்தி || 8 || 47
- ப்ரஸந்நவக்த்ரம் நலிநாயதேக்ஷணம்
 கத₃ம்ப₃கிஞ்ஜல்கபிஸங்க₃வாஸஸம் |
 லஸந்மஹாரத்நஹிரண்மயாங்க₃த₃ம்
 ஸ்பு₂ரந்மஹாரத்நகிரீடகுண்ட₃லம் || 9 || 48
- உந்நித்₃ரஹ்ரு'த்பங்கஜகர்ணிகாலயே
 யோகே₃ஸ்வராஸ்தா₂பிதபாத₃பல்லவம் |
 ஸ்ரீலக்ஷ்மணம் கௌஸ்துப₄ரத்நகந்த₄ர -
 மம்லாநலக்ஷ்மயா வநமாலயா₅ஸ்சிதம் || 10 || 49

விபூ₄ஷிதம் மேக₂லயாங்கு₃லீயகை -
 ர்மஹாத₄நைர்நூபுரகங்கணாதி₃பி₄: |
 ஸ்நிக்₃தா₄மலாகுஞ்சிதநீலகுந்தலை -
 ர்விரோசமாநாநநஹாஸபேஸலம் || 11 ||

50

அதீ₃நலீலாஹஸிதேக்ஷணோல்லஸ -
 த்₃ப்₄ரூப₄ங்க₃ஸம்ஸூசிதபூ₄ர்யநுக்₃ரஹம் |
 ஈக்ஷேத சிந்தாமயமேநமீஸ்வரம்
 யாவந்மநோ தா₄ரணயாவதிஷ்ட₂தே || 12 ||

51

ஏகைகஸோ₅ங்கா₃நி தி₄யாநுபா₄வயேத் -
 பாதா₃தி₃ யாவத்₃த₄ஸிதம் க₃தா₃ப்₄ரு'த: |
 ஜிதம் ஜிதம் ஸ்தா₂நமபோஹ்ய தா₄ரயேத்
 பரம் பரம் ஸூத்₃த்₄யதி தீ₄ர்யதா₂ யதா₂ || 13 ||

52

யாவந்ந ஜாயேத பராவரே₅ஸ்மிந்
 விஸ்வேஸ்வரே த்₃ரஷ்டரி ப₄க்தியோக₃: |
 தாவத்ஸ்த₂வீய: புருஷஸ்ய ரூபம்
 க்ரியாவஸாநே ப்ரயத: ஸ்மரேத || 14 ||

53

ஸ்தி₂ரம் ஸுக₂ம் சாஸநமாஸ்தி₂தோ யதி -
 ர்யதா₃ ஜிஹாஸூரிமமங்க₃ லோகம் |
 காலே ச தே₃ஸே ச மநோ ந ஸஜ்ஜயேத்
 ப்ராணாந் நியச்சே₂ந்மநஸா ஜிதாஸு: || 15 ||

54

மந: ஸ்வபு₃த்₃த்₄யாமலயா நியம்ய
 க்ஷேத்ரஜ்ஞ ஏதாம் நிநயேத் தமாத்மநி |
 ஆத்மாநமாத்மந்யவருத்₄ய தீ₄ரோ
 லப்₃தோ₄பஸாந்திர்விரமேத க்ரு'த்யாத் || 16 ||

55

ந யத்ர காலோ₅நிமிஷாம் பர: ப்ரபு₄:

குதோ நு தே₃வா ஜக₃தாம் ய ஈஸிரே |

ந யத்ர ஸத்த்வம் ந ரஜஸ்தமஸ்ச

ந வை விகாரோ ந மஹாந் ப்ரதா₄நம் || 17 ||

56

பரம் பத₃ம் வைஷ்ணவமாமநந்தி தத்₃ -

யந்நேதி நேதீத்யதது₃த்ஸிஸ்ரு'க்ஷவ: |

விஸ்ரு'ஜ்ய தெள₃ராத்ம்யமநந்யஸௌஹ்ரு'தா₃

ஹ்ரு'தோ₃பகு₃ஹ்யார்ஹபத₃ம் பதே₃ பதே₃ || 18 ||

57

இத்த₂ம் முநிஸ்தூபரமேத்₃வ்யவஸ்தி₂தோ

விஜ்ஞாநத்₃ரு'க்₃வீர்யஸுரந்தி₄தாஸய: |

ஸ்வபார்ஷ்ணினா₅₅பீ₃ய கு₃த₃ம் ததோ₅நிலம்

ஸ்தா₂நேஷு ஷட்ஸுந்நமயேஜ்ஜிதக்லம: || 19 ||

58

நாப்₄யாம் ஸ்தி₂தம் ஹ்ரு'த்₃யதி₄ரோப்யதஸ்மா -

து₃தா₃நக₃த்யோரஸி தம் நயேந்முநி: |

ததோ₅நுஸந்தா₄ய தி₄யா மநஸ்வீ

ஸ்வதாலுமூலம் ஸநகைர்நயேத || 20 ||

59

தஸ்மாத்₃ப்₄ருவோரந்தரமுந்நயேத

நிருத்₃த₄ஸப்தாயதநோ₅நபேக்ஷ: |

ஸ்தி₂த்வா முஹூர்தார்த₄மகுண்ட₂த்₃ரு'ஷ்டி -

ர்நிர்பி₄த்₃ய மூர்த₄ந் விஸ்ரு'ஜேத்பரம் க₃த: || 21 ||

60

யதி₃ ப்ரயாஸ்யந் ந்ரு'ப பாரமேஷ்ட₂யம்

வைஹாயஸாநாமுத யத்₃விஹாரம் |

அஷ்டாதி₄பத்யம் கு₃ணஸந்நிவாயே

ஸஹைவ க₃ச்சே₂ந்நஸேந்த்₃ரியைஸ்ச || 22 ||

61

யோகே₃ஸ்வராணாம் க₃திமாஹூரந்த -

ர்ப₃ஹிஸ்த்ரிலோக்யா: பவநாந்தராத்மநாம் |

ந கர்மபி₄ஸ்தாம் க₃திமாப்நுவந்தி

வித்₃யாதபோயோக₃ஸமாதி₄பா₄ஜாம் || 23 ||

62

வைஸ்வாநரம் யாதி விஹாயஸா க₃த:

ஸுஷாம்ணயா ப்₃ரஹ்மபதே₂ந ஸோசிஷா |

விதூ₄தகல்கோ₅த்₂ ஹரேருத்₃ஸ்தாத்

ப்ரயாதி சக்ரம் ந்ரு'ப ஸைஸுமாரம் || 24 ||

63

தத்₃விஸ்வநாபி₄ம் த்வதிவர்த்ய விஷ்ணோ -

ரணீயஸா விரஜேநாத்மநைக: |

நமஸ்க்ரு'தம் ப்₃ரஹ்மவிதா₃முபைதி

கல்பாயுஷோ யத்₃விபு₃தா₄ ரமந்தே || 25 ||

64

அதோ₂ அநந்தஸ்ய முகா₂நலேந

த₃ந்த₃ஹ்யமாநம் ஸ நிரீக்ஷ்ய விஸ்வம் |

நிர்யாதி ஸித்₃தே₄ஸ்வரஜுஷ்டதி₄ஷ்ணயம்

யத்₃ த்₃வைபரார்த்₄யம் தது₃ பாரமேஷ்ட₂யம் || 26 ||

65

ந யத்ர ஸோகோ ந ஜரா ந ம்ரு'த்யு -

ர்நார்திர்நசோத்₃வேக₃ ரு'தே குதஸ்சித் |

யச்சித்ததோ₅த்₃: க்ரு'பயாநித₃ம்விதா₃ம்

து₃ரந்தது₃:க₂ப்ரப₄வாநுத்₃ர்ஸநாத் || 27 ||

66

ததோ விஸேஷம் ப்ரதிபத்₃ய நிர்ப₄ய -

ஸ்தேநாத்மநாபோ₅நலமூர்திரத்வரந் |

ஜ்யோதிர்மயோ வாயுமுபேத்ய காலே

வாய்வாத்மநா க₂ம் ப்₃ரு'ஹதா₃த்மலிங்க₃ம் || 28 ||

67

- க்₄ரானேந க₃ந்த₄ம் ரஸநேந வை ரஸம்
 ரூபம் து த்₃ரு'ஷ்ட்யா ஸ்வஸநம் த்வசைவ |
 ஸ்ரோத்ரேண சோபேத்ய நபோ₄கு₃ணத்வம்
 ப்ரானேந சாக்ஷிமுபைதி யோகீ₃ || 29 || 68
- ஸ பூ₄தஸூக்ஷ்மேந்த்₃ரியஸந்நிகர்ஷம்
 மநோமயம் தே₃வமயம் விகார்யம் |
 ஸம்ஸாத்₃ய க₃த்யா ஸஹ தேந யாதி
 விஜ்ஞாநதத்த்வம் கு₃ணஸந்நிரோத₄ம் || 30 || 69
- தேநாத்மநா₅₅த்மாநமுபைதி ஸாந்த -
 மாநந்த்₃மாநந்த்₃மயோ₅வஸாநே |
 ஏதாம் க₃தீம் பா₄க₃வதீம் க₃தோ ய:
 ஸ வை புநர்நேஹ விஷஜ்ஜதே₅ங்க₃ || 31 || 70
- ஏதே ஸ்ரு'தீ தே ந்ரு'ப வேத₃கீ₃தே
 த்வயாபி₄ப்ரு'ஷ்டே ஹ ஸநாதநே ச |
 யே வை புரா ப்₃ரஹ்மண ஆஹ ப்ரு'ஷ்ட
 ஆராதி₄தோ ப₄க₃வாந் வாஸுதே₃வ: || 32 || 71
- ந ஹ்யதோ₅ந்ய: ஸிவ: பந்தா₂ விஸத: ஸம்ஸ்ரு'தாவிஹ |
 வாஸுதே₃வே ப₄க₃வதி ப₄க்தியோகோ₃ யதோ ப₄வேத் || 33 || 72
- ப₄க₃வாந் ப்₃ரஹ்ம கார்த்ஸந்யேந த்ரிரந்வீக்ஷய மநீஷ்யா |
 தத₃த்₄யவஸ்யத் கூடஸ்தோ₂ ரதிராத்மந் யதோ ப₄வேத் || 34 || 73
- ப₄க₃வாந் ஸர்வபூ₄தேஷு லக்ஷித: ஸ்வாத்மநா ஹரி: |
 த்₃ரு'ஸ்யைர்பு₃த்₃த்₄யாதி₃பி₄ர்த்₃ரஷ்டா லக்ஷணைரநுமாபகை: || 35 || 74

தஸ்மாத்ஸர்வாத்மநா ராஜந் ஹரி: ஸர்வத்ர ஸர்வதா₃ |
ஸ்ரோதவ்ய: கீர்திதவ்யஸ்ச ஸ்மர்தவ்யோ ப₄க₃வாந்ந்ரு'ணாம் || 36 || 75

பிப₃ந்தி யே ப₄க₃வத ஆத்மந: ஸதாம்
கதா₂ம்ரு'தம் ஸ்ரவணபுடேஷு ஸம்ப்₄ரு'தம் |
புநந்தி தே விஷயவிதூ₃ஷிதாஸயம்
வ்ரஜந்தி தச்சரணஸரோருஹாந்திகம் || 37 || 76

|| இதி ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதே மஹாபுராணே பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம்
த்₃விதீயஸ்கந்தே₄ புருஷஸம்ஸ்தா₂வர்ணநம் நாம த்₃விதீயோ₅த்₄யாய: ||

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக₃மாந்தமஹாதே₃ஸிகாய நம:

ஓம் நமோ ப₄க₃வதே வாஸுதே₃வாய

ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதமஹாபுராணம்

॥ த்₃விதீயஸ்கந்தே₄ த்ரு'தீயோ஽த்₄யாய: ॥

ஸ்ரீஸூக உவாச

ஏவமேதந்நிக₃தி₃தம் ப்ரு'ஷ்டவாந் யத்₃ப₄வாந் மம |

ந்ரு'ணாம் யந்ம்ரியமாணாநாம் மநுஷ்யேஷா மநீஷிணாம் || 1 ||

77

ப்₃ரஹ்மவர்சஸகாமஸ்து யஜேத ப்₃ரஹ்மணஸ்பதிம் |

இந்த்₃ரமிந்த்₃ரியகாமஸ்து ப்ரஜாகாம: ப்ரஜாபதீந் || 2 ||

78

தே₃வீம் மாயாம் து ஸ்ரீகாமஸ்தேஜஸ்காமோ விபா₄வஸும் |

வஸுகாமோ வஸுந் ருத்₃ராந் வீர்யகாமோ஽த₂ வீர்யவாந் || 3 ||

79

அந்நாத்₃யகாமஸ்த்வதி₃திம்

ஸ்வர்க₃காமோ஽தி₃தே: ஸுதாந் |

விஸ்வாந் தே₃வாந் ராஜ்யகாம:

ஸாத்₄யாந் ஸம்ஸாத₄கோ விஸாம் || 4 ||

80

ஆயுஷ்காமோ஽ஸ்விநௌ தே₃வௌ புஷ்டிகாம இலாம் யஜேத் |

ப்ரதிஷ்டா₂காம: புருஷோ ரோத₃ஸீ லோகமாதரௌ || 5 ||

81

ரூபாபி₄காமோ க₃ந்த₄ர்வாந் ஸ்த்ரீகாமோ஽ப்ஸர உர்வஸீம் |

ஆதி₄பத்யகாம: ஸர்வேஷாம் யஜேத பரமேஷ்டி₂நம் || 6 ||

82

- யஜ்ஞம் யஜேத்₃ யஸஸ்காம: கோஸகாம: ப்ரசேதஸம் |
வித்₃யாகாமஸ்து கி₃ரிஸம் தா₃ம்பத்யார்த₂ உமாம் ஸதீம் || 7 || 83
- த₄ர்மார்த₂ உத்தமஸ்லோகம் தந்தும் தந்வந் பித்ரு'ந் யஜேத் |
ரக்ஷாகாம: புண்யஜநாநோஜஸ்காமோ மருத்₃க₃ணாந் || 8 || 84
- ராஜ்யகாமோ மநூந் தே₃வாந் நிர்ரு'தீம் த்வபி₄சரந் யஜேத் |
காமகாமோ யஜேத்ஸோமமகாம: புருஷம் பரம் || 9 || 85
- அகாம: ஸர்வகாமோ வா மோக்ஷகாம உதா₃ரதீ₄: |
தீவ்ரேண ப₄க்தியோகே₃ந யஜேத புருஷம் பரம் || 10 || 86
- ஏதாவாநேவ யஜதாமிஹ நி:ஸ்ரேயஸோத₃ய: |
ப₄க₃வத்யஸலோ பா₄வோ யத்₃ பா₄க₃வதஸங்க₃த: || 11 || 87
- ஜ்ஞாநம் யதா₃ ப்ரதிநிவ்ரு'த்தகு₃ணோர்மிசக்ர -
மாத்மப்ரஸாத₃ உத யத்ர கு₃ணேஷ்வஸங்க₃: |
கைவல்யஸம்மதபத₂ஸ்த்வத₂ ப₄க்தியோக₃:
கோ நிர்வ்ரு'தோ ஹரிகதா₂ஸு ரதீம் ந குர்யாத் || 12 || 88
- ஸௌநக உவாச
இத்யபி₄வ்யாஹ்ரு'தம் ராஜா நிஸம்ய ப₄ரதர்ஷப₄: |
கிமந்யத்ப்ரு'ஷ்டவாந் பூ₄யோ வையாஸகிம்ரு'ஷிம் கவிம் || 13 || 89
- ஏதச்ச₂ஸ்ருஷதாம் வித்₃வந் ஸூத நோ₅ர்ஹஸி பா₄ஷிதும் |
கதா₂ ஹரிகதோ₂த₃ர்கா: ஸதாம் ஸ்யு: ஸத₃ஸி த்₄ருவம் || 14 || 90
- ஸ வை பா₄க₃வதோ ராஜா பாண்ட₃வேயோ மஹாரத₂: |
பா₃லக்ரீ₃நகை: க்ரீ₃ந் க்ரு'ஷ்ணக்ரீ₃டா₃ம் ய ஆத₃தே₃ || 15 || 91

- வையாஸகிஸ்ச ப₄க₃வாந் வாஸுதே₃வபராயண: |
 உருகா₃யகு₃ணோதா₃ரா: ஸதாம் ஸ்யுர்ஹி ஸமாக₃மே || 16 || 92
- ஆயுர்ஹரதி வை பும்ஸாமுத்₃யந்நஸ்தம் ச யந்நஸௌ |
 தஸ்யர்தே யதக்ஷணோ நீத உத்தமஸ்லோகவார்தயா || 17 || 93
- தரவ: கிம் ந ஜீவந்தி ப₄ஸ்த்ரா: கிம் ந ஸ்வஸந்த்யுத |
 ந கா₂த₃ந்தி ந மேஹந்தி கிம் க்₃ராமபஸவோ₅பரே || 18 || 94
- ஸ்வவிட்₃வராஹோஷ்ட்ரக₂ரை: ஸம்ஸ்துத: புருஷ: பஸு: |
 ந யத்கர்ணபதோ₂பேதோ ஜாது நாம க₃தா₃க்₃ரஜ: || 19 || 95
- பி₃லே ப₃தோருக்ரமவிக்ரமாந் யே
 ந ஸ்ரு'ண்வத: கர்ணபுடே நரஸ்ய |
 ஜிஹ்வாஸதீ தா₃ர்து₃ரிகேவ ஸூத
 ந சோபகா₃யத்யுருகா₃யகா₃தா₂: || 20 || 96
- பா₄ர: பரம் பட்டகிரீடஜுஷ்ட -
 மப்யுத்தமாங்க₃ம் ந நமேந்முகுந்த₃ம் |
 ஸாவௌ கரௌ நோ குருத: ஸபர்யாம்
 ஹரேர்லஸத்காஞ்சநகங்கணௌ வா || 21 || 97
- ப₃ர்ஹாயிதே தே நயநே நராணாம்
 லிங்கா₃நி விஷ்ணோர்ந நிரீக்ஷதோ யே |
 பாதௌ₃ ந்ரு'ணாம் தெள த்₃ருமஜந்மபா₄ஜௌ
 க்ஷேத்ராணி நாநுவ்ரஜதோ ஹரேர்யௌ || 22 || 98
- ஜீவஞ்ச₂வோ பா₄க₃வதாங்க்₄ரிரேணும்
 ந ஜாது மர்த்யோ₅பி₄லபே₄த யஸ்து |

ஸ்ரீவிஷ்ணுபத்₃யா மநுஜஸ்துலஸ்யா:

ஸ்வஸஞ்ச₂வோ யஸ்து ந வேத₃ க₃ந்த₄ம் || 23 ||

99

தத₃ஸ்மஸாரம் ஹ்ரு'த₃யம் ப₃தேத₃ம்

யத்₃ க்₃ரு'ஹ்யமாணைர்ஹரிநாமதே₄யை: |

ந விக்ரியேதாத₂ யதா₃ விகாரோ

நேத்ரே ஜலம் கா₃த்ரருஹேஷு ஹர்ஷ: || 24 ||

100

அதா₂பி₄தே₄ஹ்யங்க₃ மநோ₅நுகூலம்

ப்ரபா₄ஷஸே பா₄க₃வதப்ரதா₄ந: |

யதா₃ஹ வையாஸகிராத்மவித்₃யா -

விஸாரதோ₃ ந்ரு'பதிம் ஸாது₄ ப்ரு'ஷ்ட: || 25 ||

101

|| இதி ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதே மஹாபுராணே பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம்

த்₃விதீயஸ்கந்தே₄ த்ரு'தீயோ₅த்₄யாய: ||

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக₃மாந்தமஹாதே₃ஸிகாய நம:

ஓம் நமோ ப₄க₃வதே வாஸுதே₃வாய

ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதமஹாபுராணம்

॥ த்₃விதீயஸ்கந்தே₄ சதுர்தோ₂த்₄யாய: ॥

ஸூத உவாச

வையாஸகேரிதி வசஸ்தத்த்வநிஸ்சயமாத்மந: |

உபதா₄ர்ய மதிம் க்ரு'ஷ்ணே ஓளத்தரேய: ஸதீம் வ்யதா₄த் || 1 ||

102

ஆத்மஜாயாஸுதாகா₃ரபஸுத்₃ரவிணப₃ந்து₄ஷா |

ராஜ்யே சாவிகலே நித்யம் விஸூடா₄ம் மமதாம் ஜஹௌ || 2 ||

103

பப்ரச்ச₂ சேமமேவார்த₂ம் யந்மாம் ப்ரு'ச்ச₂த₂ ஸத்தமா: |

க்ரு'ஷ்ணாநுபா₄வஸ்ரவணே ஸ்ரத்₃த₃தா₄நோ மஹாமநா: || 3 ||

104

ஸம்ஸ்தா₂ம் விஜ்ஞாய ஸந்ந்யஸ்ய கர்ம த்ரைவர்கி₃கம் ச யத் |

வாஸுதே₃வே ப₄க₃வதி ஆத்மபா₄வம் த்₃ரு'ட₄ம் க₃த: || 4 ||

105

ராஜோவாச

ஸமீசீநம் வசோ ப்₃ரஹ்மந் ஸர்வஜ்ஞஸ்ய தவாநக₄ |

தமோ விஸீர்யதே மஹ்யம் ஹரே: கத₂யத: கதா₂ம் || 5 ||

106

பூ₄ய ஏவ விவித்ஸாமி ப₄க₃வாநாத்மமாயயா |

யதே₂த₃ம் ஸ்ரு'ஜதே விஸ்வம் து₃ர்விபா₄வ்யமதீ₄ஸ்வரை: || 6 ||

107

யதா₂ கோ₃பாயதி விபு₄ர்யதா₂ ஸம்யச்ச₂தே புந: |
யாம் யாம் ஸக்திமுபாஸ்ரித்ய புருஸக்தி: பர: புமாந் |
ஆத்மாநம் க்ரீ₃யந் க்ரீ₃ந் கரோதி விகரோதி ச || 7 || 108

நூநம் ப₄க₃வதோ ப்₃ரஹ்மந் ஹரேரத்₃பு₄தகர்மண: |
து₃ர்விபா₄வ்யமிவாபா₄தி கவிபி₄ஸ்சாபி சேஷ்டிதம் || 8 || 109

யதா₂ கு₃ணாம்ஸ்து ப்ரக்ரு'தேர்யுக₃பத்க்ரமஸோ₂பி வா |
பி₃ப₄ர்தி பூ₄ரிஸஸ்த்வேக: குர்வந் கர்மாணி ஜந்மபி₄: || 9 || 110

விசிகித்ஸிதமேதந்மே ப்₃ரவீது ப₄க₃வாந் யதா₂ |
ஸாப்₃தே₃ ப்₃ரஹ்மணி நிஷ்ணாத: பரஸ்மிம்ஸ்ச ப₄வாந் க₂லு || 10 || 111

ஸூத உவாச

இத்யுபாமந்த்ரிதோ ராஜ்ஞா கு₃ணாநுகத₂நே ஹரே: |
ஹ்ரு'ஷீகேஸமநுஸ்ம்ரு'த்ய ப்ரதிவக்தும் ப்ரசக்ரமே || 11 || 112

புநீஸூக உவாச

நம: பரஸ்மை புருஷாய பூ₄யஸே
ஸது₃த்₃ப₄வஸ்தா₂நநிரோத₄லீலயா |
க்₃ரு'ஹீதஸக்தித்ரிதயாய தே₃ஹிநா -
மந்தர்ப₄வாயாநுபலக்ஷயவர்த்மநே || 12 || 113

பூ₄யோ நம: ஸத்₃வ்ரு'ஜிநச்சி₂தே₃ஸதா -
மஸம்ப₄வாயாகி₂லஸத்த்வமூர்தயே |
பும்ஸாம் புந: பாரமஹம்ஸ்ய ஆஸ்ரமே
வ்யவஸ்தி₂தாநாமநும்ரு'க்₃யதா₃ஸூஷே || 13 || 114

நமோ நமஸ்தே₂ஸ்த்வ்ரு'ஷபா₄ய ஸாத்வதாம்
விதூ₃ரகாஷ்டா₂ய முஹூ: குயோகி₃நாம் |

நிரஸ்தஸாம்யாதிஸயேந ராத₄ஸா

ஸ்வதா₄மநி ப்₃ரஹ்மணி ரம்ஸ்யதே நம: || 14 ||

115

யத்கீர்தநம் யத்ஸ்மரணம் யதீ₃க்ஷணம்

யத்₃வந்த₃நம் யச்ச₂ரவணம் யத₃ர்ஹணம் |

லோகஸ்ய ஸத்₃யோ விது₄நோதி கல்மஷம்

தஸ்மை ஸுப₄த்₃ரஸ்ரவஸே நமோ நம: || 15 ||

116

விசக்ஷணா யச்சரணோபஸாத₃நாத்

ஸங்க₃ம் வ்யுத₃ஸ்யோப₄யதோ₅ந்தராத்மந: |

விந்த₃ந்தி ஹி ப்₃ரஹ்மக₃திம் க₃தக்லமா -

ஸ்தஸ்மை ஸுப₄த்₃ரஸ்ரவஸே நமோ நம: || 16 ||

117

தபஸ்விநோ தா₃நபரா யஸஸ்விநோ

மநஸ்விநோ மந்த்ரவித₃: ஸுமங்க₃லா: |

க்ஷேமம் ந விந்த₃ந்தி விநா யத₃ர்பணம்

தஸ்மை ஸுப₄த்₃ரஸ்ரவஸே நமோ நம: || 17 ||

118

கிராதஹ்ணாந்த₄ரபுலிந்த₃புல்கஸா

ஆபீ₄ரகங்கா யவநா: க₂ஸாத₃ய: |

யே₅ந்யே ச பாபா யத₃பாஸ்ரயாஸ்ரயா:

ஸாத₄யந்தி தஸ்மை ப்ரப₄விஷ்ணவே நம: || 18 ||

119

ஸ ஏஷ ஆத்மா₅த்மவதாமதீ₄ஸ்வர -

ஸ்த்ரயீமயோ த₄ர்மமயஸ்தபோமய: |

க₃தவ்யலீகைரஜஸங்கராதி₃பி₄ -

ர்விதர்க்யலிங்கோ₃ ப₄க₃வாந் ப்ரஸீத₃தாம் || 19 ||

120

ஸ்ரிய: பதிர்யஜ்ஞபதி: ப்ரஜாபதி -

ர்தி₄யாம் பதிர்லோகபதிர்த₄ராபதி: |

- பதிர்க₃திஸ்சாந்த₄கவ்ரு'ஷ்ணிஸாத்வதாம்
 ப்ரஸீத₃தாம் மே ப₄க₃வாந் ஸதாம் பதி: || 20 || 121
- யத₃ங்க்₄ர்யபி₄த்₄யாநஸமாதி₄தௌ₄தயா
 தி₄யாநுபஸ்யந்தி ஹி தத்த்வமாத்மந: |
 வத₃ந்தி சைதத் கவயோ யதா₂ருசம்
 ஸ மே முகுந்தோ₃ ப₄க₃வாந் ப்ரஸீத₃தாம் || 21 || 122
- ப்ரசோதி₃தா யேந புரா ஸரஸ்வதீ
 விதந்வதாஜஸ்ய ஸதீம் ஸம்ரு'தீம் ஹ்ரு'தி₃ |
 ஸ்வலக்ஷணா ப்ராது₃ரபூ₄த் கிலாஸ்யத:
 ஸ மே ரு'ஷீணாம்ரு'ஷ்ப₄: ப்ரஸீத₃தாம் || 22 || 123
- பூ₄தைர்மஹத்₃பி₄ர்ய இமா: புரோ விபு₄ -
 ர்நிர்மாய ஸேதே யத₃மூஷு பூருஷ: |
 ப₄ங்க்தே கு₃ணாந் ஷோட₃ஸ ஷோட₃ஸாத்மக:
 ஸோ₅லங்க்ரு'ஷீஷ்ட ப₄க₃வாந் வசாம்ஸி மே || 23 || 124
- நமஸ்தஸ்மை ப₄க₃வதே வாஸுதே₃வாய வேத₄ஸே |
 பபுர்ஜ்ஞாநமயம் ஸௌம்யா யந்முகா₂ம்பு₃ருஹாஸவம் || 24 || 125
- ஏததே₃வாத்மபூ₄ ராஜந் நாரதா₃ய விப்ரு'ச்ச₂தே |
 வேத₃க₃ர்போ₄ஸ்ப்₄யதா₄த் ஸாக்ஷாத்₃ யதா₃ஹ ஹரிராத்மந: || 25 || 126
- || இதி ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதே மஹாபுராணே பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம்
 த்₃விதீயஸ்கந்தே₄ சதுர்தோ₂த்₄யாய: ||

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக₃மாந்தமஹாதே₃ஸிகாய நம:

ஓம் நமோ ப₄க₃வதே வாஸுதே₃வாய

ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதமஹாபுராணம்

॥ த்₃விதீயஸ்கந்தே₄ பஞ்சமோ₅த்₄யாய: ॥

நாரத₃ உவாச

தே₃வதே₃வ நமஸ்தே₅ஸ்து பூ₄தபா₄வந பூர்வஜ |

தத்₃ விஜானீஹி யஜ்ஜ்ஞாநமாத்மதத்த்வநித₃ர்ஸநம் ॥ 1 ॥

127

யத்₃ரூபம் யத₃தி₄ஷ்டா₂நம் யத: ஸ்ரு'ஷ்டமித₃ம் ப்ரபோ₄ |

யத்ஸம்ஸ்த₂ம் யத்பரம் யச்ச தத்தத்த்வம் வத₃ தத்த்வத: ॥ 2 ॥

128

ஸர்வம் ஹ்யேதத்₃ ப₄வாந் வேத₃ பூ₄தப₄வ்யப₄வத்ப்ரபு₄: |

கராமலகவத்₃ விஸ்வம் விஜ்ஞாநாவஸிதம் தவ ॥ 3 ॥

129

யத்₃விஜ்ஞாநோ யதா₃தா₄ரோ யத்பரஸ்த்வம் யதா₃த்மக: |

ஏக: ஸ்ரு'ஜஸி பூ₄தாநி பூ₄தைரேவாத்மமாயயா ॥ 4 ॥

130

ஆத்மந் பா₄வயஸே தாநி ந பராபா₄வயந் ஸ்வயம் |

ஆத்மஸக்திமவஷ்டப்₄ய ஊர்ணநாபி₄ரிவாக்லம: ॥ 5 ॥

131

நாஹம் வேத₃ பரம் ஹ்யஸ்மிந் நாபரம் ந ஸமம் விபோ₄ |

நாமரூபகு₃ணைர்பா₄வ்யம் ஸத₃ஸத் கிஞ்சித₃ந்யத: ॥ 6 ॥

132

ஸ ப₄வாநசரத்₃கோ₄ரம் யத் தப: ஸுஸமாஹித: |

தேந கே₂த₃யஸே நஸ்த்வம் பராஸங்காம் ப்ரயச்ச₂ஸி ॥ 7 ॥

133

- ஏதந்மே ப்ரு'ச்ச₂த: ஸர்வம் ஸர்வஜ்ஞு ஸகலேஸ்வர |
விஜாநீஹி யதை₂வேத₃மஹம் பு₃த்₃த்₄யே₅நுஸாஸித: || 8 || 134
- ப்₃ரஹ்மோவாச
ஸம்யக் காருணிகஸ்யேத₃ம் வத்ஸ தே விசிகித்ஸிதம் |
யத₃ஹம் சோதி₃த: ஸௌம்ய ப₄க₃வத்₃வீர்யத₃ர்ஸநே || 9 || 135
- நாந்ரு'தம் தவ தச்சாபி யதா₂ மாம் ப்ரப்₃ரவீஷி போ₄: |
அவிஜ்ஞாய பரம் மத்த ஏதாவத்த்வம் யதோ ஹி மே || 10 || 136
- யேந ஸ்வரோசிஷா விஸ்வம் ரோசிதம் ரோசயாம்யஹம் |
யதா₂ர்கோ₅க்₃நிர்யதா₂ ஸோமோ யத₂ர்க்ஷக்₃ரஹதாரகா: || 11 || 137
- தஸ்மை நமோ ப₄க₃வதே வாஸுதே₃வாய தீ₄மஹி |
யந்மாயயா து₃ர்ஜயயா மாம் ப்₃ருவந்தி ஜக₃த்₃கு₃ரும் || 12 || 138
- விலஜ்ஜமாநயா யஸ்ய ஸ்தா₂துமீக்ஷாபதே₂முயா |
விமோஹிதா விகத்த₂ந்தே மமாஹமிதி து₃ர்தி₄ய: || 13 || 139
- த்₃ரவ்யம் கர்ம ச காலஸ்ச
ஸ்வபா₄வோ ஜீவ ஏவ ச |
வாஸுதே₃வாத்பரோ ப்₃ரஹ்மந்
ந சாந்யோ₅ர்தோ₂ஸ்தி தத்த்வத: || 14 || 140
- நாராயணபரா வேதா₃ தே₃வா நாராயணாங்க₃ஜா: |
நாராயணபரா லோகா நாராயணபரா மகா₂: || 15 || 141
- நாராயணபரோ யோகோ₃ நாராயணபரம் தப: |
நாராயணபரம் ஜ்ஞாநம் நாராயணபரா க₃தி: || 16 || 142

தஸ்யாபி த்₃ரஷ்டுரீஸஸ்ய

கூடஸ்த₂ஸ்யாகி₂லாத்மந: |

ஸ்ரு'ஜ்யம் ஸ்ரு'ஜாமி ஸ்ரு'ஷ்டோ₅ஹ -

மீக்ஷயைவாபி₄சோதி₃த: || 17 ||

143

ஸத்த்வம் ரஜஸ்தம இதி நிர்கு₃ணஸ்ய கு₃ணாஸ்த்ரய: |

ஸ்தி₂திஸர்க₃நிரோதே₄ஷூ க்₃ரு'ஹீதா மாயயா விபோ₄: || 18 ||

144

கார்யகாரணகர்த்ரு'த்வே த்₃ரவ்யஜ்ஞாநக்ரியாஸ்ரயா: |

ப₃த்₄நந்தி நித்யதா₃ முக்தம் மாயிநம் புருஷம் கு₃ணா: || 19 ||

145

ஸ ஏஷ ப₄க₃வாந் லிங்கை₃ஸ்த்ரிபி₄ரேபி₄ரதோ₄க்ஷஜ: |

ஸ்வலக்ஷிதக₃திர்ப்₃ரஹ்மந் ஸர்வேஷாம் மம சேஸ்வர: || 20 ||

146

காலம் கர்ம ஸ்வபா₄வம் ச மாயேஸோ மாயயா ஸ்வயா |

ஆத்மந் யத்₃ரு'ச்ச₂யா ப்ராப்தம் விபு₃பூ₄ஷூருபாத₃தே₃ || 21 ||

147

காலாத்₃கு₃ணவ்யதிகர: பரிணாம: ஸ்வபா₄வத: |

கர்மணோ ஜந்ம மஹத: புருஷாதி₄ஷ்டி₂தாத₃பூ₄த் || 22 ||

148

மஹதஸ்து விகுர்வாணாத்₃ரஜ:ஸத்த்வோபப்₃ரு'ம்ஹிதாத் |

தம:ப்ரதா₄நஸ்த்வப₄வத்₃த்₃ரவ்யஜ்ஞாநக்ரியாத்மக: || 23 ||

149

ஸோ₅ஹங்கார இதி ப்ரோக்தோ விகுர்வந் ஸமபூ₄த்த்ரிதா₄ |

வைகாரிகஸ்தைஜஸஸ்ச தாமஸஸ்சேதி யத்₃பி₄தா₃ |

த்₃ரவ்யஸக்தி: க்ரியாஸக்திர்ஜ்ஞாநஸக்திரிதி ப்ரபோ₄ || 24 ||

150

தாமஸாத₃பி பூ₄தாதே₃ர் -

விகுர்வாணாத₃பூ₄ந்நப₄: |

தஸ்ய மாத்ரா கு₃ண: ஸப்₃தோ₃

லிங்க₃ம் யத்₃த்₃ரஷ்ட்ரு'த்₃ரு'ஸ்யயோ: || 25 ||

151

- நப₄ஸோ₅த₂ விசுர்வாணாத₃பூ₄த் ஸ்பர்ஸகு₃ணோ₅நில: |
 பராந்வயாச்ச₂ப்₃த₃வாம்ஸ்ச ப்ராண ஓஜ: ஸஹோ ப₃லம் || 26 || 152
- வாயோரபி விசுர்வாணாத்காலகர்மஸ்வபா₄வத: |
 உத₃பத்₃யத தேஜோ வை ரூபவத்ஸ்பர்ஸஸப்₃த₃வத் || 27 || 153
- தேஜஸஸ்து விசுர்வாணாதா₃ஸீத₃ம்போ₄ ரஸாத்மகம் |
 ரூபவத்ஸ்பர்ஸவச்சாம்போ₄ கோ₄ஷவச்ச பராந்வயாத் || 28 || 154
- விஸேஷஸ்து விசுர்வாணாத₃ம்ப₄ஸோ க₃ந்த₄வாநபூ₄த் |
 பராந்வயாத்₃ரஸஸ்பர்ஸஸப்₃த₃ரூபகு₃ணாந்வித: || 29 || 155
- வைகாரிகாந்மநோ ஜஜ்ஞே தே₃வா வைகாரிகா த₃ஸ |
 தி₃க்₃வாதார்கப்ரசேதோ₅ஸ்விவஹ்நீந்த்₃ரோபேந்த்₃ரமித்ரகா: || 30 || 156
- தைஜஸாத்து விசுர்வாணா -
 தி₃ந்த்₃ரியாணி த₃ஸாப₄வந் |
 ஜ்ஞாநஸக்தி: க்ரியாஸக்திர் -
 பு₃த்₃தி₄: ப்ராணஸ்ச தைஜஸௌ |
 ஸ்ரோத்ரம் த்வக்₃க்₄ராணத்₃ரு'க்₃ஜிஹ்வா -
 வாக்₃தோ₃ர்மே₄ராங்க்₄ரிபாயவ: || 31 || 157
- யதை₃தே₅ஸங்க₃தா பா₄வா பூ₄தேந்த்₃ரியமநோகு₃ணா: |
 யதா₃யதநநிர்மானே ந ஸேசுர்ப்₃ரஹ்மவித்தமம் || 32 || 158
- ததா₃ ஸம்ஹத்ய சாந்யோந்யம் ப₄க₃வச்ச₂க்திசோதி₃தா: |
 ஸத₃ஸத்த்வமுபாதா₃ய சோப₄யம் ஸஸ்ரு'ஜூர்ஹ்யத₃: || 33 || 159
- வர்ஷபூக₃ஸஹஸ்ராந்தே தத₃ண்ட₃முத₃கேஸயம் |
 காலகர்மஸ்வபா₄வஸ்தோ₂ ஜீவோ₅ஜீவமஜீவயத் || 34 || 160

- ஸ ஏவ புருஷஸ்தஸ்மாத₃ண்ட₃ம் நிர்பி₄த்₃ய நிற்க₃த: |
 ஸஹஸ்ரோர்வங்க₄ரிபா₃ஹ்வக்ஷ: ஸஹஸ்ராநநஸீர்ஷவாந் || 35 || 161
- யஸ்யேஹாவயவைர்லோகாந் கல்பயந்தி மநீஷிண: |
 கட்யாதி₃பி₄ரத₄: ஸப்த ஸப்தோர்த₄வம் ஜக₄நாதி₃பி₄: || 36 || 162
- புருஷஸ்ய முக₂ம் ப்₃ரஹ்ம
 க்ஷத்ரமேதஸ்ய பா₃ஹ்வ: |
 ஊர்வோர்வைஸ்யோ ப₄க₃வத:
 பத்₃ப்₄யாம் ஸூத்₃ரோ₅ப்₄யஜாயத || 37 || 163
- பூ₄ர்லோக: கல்பித: பத்₃ப்₄யாம் பு₄வர்லோகோ₅ஸ்ய நாபி₄த: |
 ஹ்ரு'தா₃ ஸ்வர்லோக உரஸா மஹர்லோகோ மஹாத்மந: || 38 || 164
- க்₃ரீவாயாம் ஜநலோகஸ்ச தபோலோக: ஸ்தநத்₃வயாத் |
 மூர்த₄பி₄: ஸத்யலோகஸ்து ப்₃ரஹ்மலோக: ஸநாதந: || 39 || 165
- தத்கட்யாம் சாதலம் க்லு'ப்தமூருப்₄யாம் விதலம் விபோ₄: |
 ஜாநுப்₄யாம் ஸுதலம் ஸூத்₃த₄ம் ஜங்கா₄ப்₄யாம் து தலாதலம் || 40 || 166
- மஹாதலம் து கு₃ல்பா₂ப்₄யாம் ப்ரபதா₃ப்₄யாம் ரஸாதலம் |
 பாதாலம் பாத₃தலத இதி லோகமய: புமாந் || 41 || 167
- பூ₄ர்லோக: கல்பித: பத்₃ப்₄யாம் பு₄வர்லோகோ₅ஸ்ய நாபி₄த: |
 ஸ்வர்லோக: கல்பிதோ மூர்த₄நா இதி வா லோககல்பநா || 42 || 168
- || இதி ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதே மஹாபுராணே பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம்
 த்₃விதீயஸ்கந்தே₄ பஞ்சமோ₅த்₄யாய: ||

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக₃மாந்தமஹாதே₃ஸிகாய நம:

ஓம் நமோ ப₄க₃வதே வாஸுதே₃வாய

ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதமஹாபுராணம்

॥ த்₃விதீயஸ்கந்தே₄ ஷஷ்டோ₂த்₄யாய: ॥

ப்₃ரஹ்மோவாச

வாசாம் வஹ்நேர்முக₂ம் சேஷத்ரம் ச₂ந்த₃ஸாம் ஸப்த தா₄தவ: |
ஹவ்யகவ்யாம்ரு'தாந்நாநாம் ஜிஹ்வா ஸர்வரஸஸ்ய ச || 1 ||

169

ஸர்வாஸுநாம் ச வாயோஸ்ச தந்நாஸே பரமாயநே |

அஸ்விநோரோஷதீ₄நாம் ச க்₄ராணோ மோத₃ப்ரமோத₃யோ: || 2 ||

170

ரூபாணாம் தேஜஸாம் சக்ஷுர்தி₃வ: ஸுர்யஸ்ய சாக்ஷிணீ |

கர்ணௌ தி₃ஸாம் ச தீர்தா₂நாம் ஸ்ரோத்ரமாகாஸஸப்₃த₃யோ: |

தத்₃கா₃த்ரம் வஸ்துஸாராணாம் ஸௌப₄க₃ஸ்ய ச பா₄ஜநம் || 3 ||

171

த்வக₃ஸ்ய ஸ்பர்ஸவாயோஸ்ச ஸர்வமேத₄ஸ்ய சைவ ஹி |

ரோமாயுத்₃பி₄ஜ்ஜஜாதீநாம் யைர்வா யஜ்ஞஸ்து ஸம்ப்₄ரு'த: || 4 ||

172

கேஸம்ஸ்ருநகா₂ந்யஸ்ய ஸிலாலோஹாப்₄ரவித்₃யுதாம் |

பா₃ஹுவோ லோகபாலாநாம் ப்ராயஸ: சேஷமகர்மணாம் || 5 ||

173

விக்ரமோ பூ₄ர்பூ₄வ: ஸ்வஸ்ச சேஷமஸ்ய ஸரணஸ்ய ச |

ஸர்வகாமவரஸ்யாபி ஹரேஸ்சரண ஆஸ்பத₃ம் || 6 ||

174

அபாம் வீர்யஸ்ய ஸர்க₃ஸ்ய பர்ஜந்யஸ்ய ப்ரஜாபதே: |

பும்ஸ: ஸிஸ்ந உபஸ்த₂ஸ்து ப்ரஜாத்யாநந்த₃நிர்வ்ரு'தே: || 7 ||

175

- பாயுர்யமஸ்ய மித்ரஸ்ய பரிமோக்ஷஸ்ய நாரத₃ |
ஹிம்ஸாயா நிர்ரு'தேர்ம்ரு'த்யோர்நிரயஸ்ய கு₃த₃ம் ஸ்ம்ரு'த: || 8 || 176
- பராபூ₄தேரத₄ர்மஸ்ய தமஸஸ்சாபி பஸ்சிம: |
நாட்₃யோ நத₃நதீ₃நாம் து கோ₃த்ராணாமஸ்தி₂ஸம்ஹதி: || 9 || 177
- அவ்யக்தரஸஸிந்தூ₄நாம் பூ₄தாநாம் நித₄நஸ்ய ச |
உத₃ரம் விதி₃தம் பும்ஸோ ஹ்ரு'த₃யம் மநஸ: பத₃ம் || 10 || 178
- த₄ர்மஸ்ய மம துப்₄யம் ச குமாராணாம் ப₄வஸ்ய ச |
விஜ்ஞாநஸ்ய ச ஸத்த்வஸ்ய பரஸ்யாத்மா பராயணம் || 11 || 179
- அஹம் ப₄வாந் ப₄வஸ்சைவ த இமே முநயோ₂க்₃ரஜா: |
ஸுராஸுரநரா நாகா₃: க₂கா₃ ம்ரு'க₃ஸரீஸ்ரு'பா: || 12 || 180
- க₃ந்த₄ர்வாப்ஸரஸோ யக்ஷா ரக்ஷோபூ₄தக₃ணோரகா₃: |
பஸவ: பிதர: ஸித்₃தா₄ வித்₃யாத்₄ராஸ்சாரணா த்₃ருமா: || 13 || 181
- அந்யே ச விவிதா₄ ஜீவா ஜலஸ்த₂லநபௌ₄கஸ: |
க்₃ரஹர்க்ஷகேதவஸ்தாராஸ்தடி₃த: ஸ்தநயித்நவ: || 14 || 182
- ஸர்வம் புருஷ ஏவேத₃ம் பூ₄தம் ப₄வ்யம் ப₄வச்ச யத் |
தேநேத₃மாவ்ரு'தம் விஸ்வம் விதஸ்திமதி₄திஷ்ட₂தி || 15 || 183
- ஸ்வதி₄ஷ்ணயம் ப்ரதபந் ப்ராணோ ப₃ஹிஸ்ச ப்ரதபத்யஸௌ |
ஏவம் விராஜம் ப்ரதபம்ஸ்தபத்யந்தர்ப₃ஹி: புமாந் || 16 || 184
- ஸோ₂ம்ரு'தஸ்யாப₄யஸ்யேஸோ மர்த்யமந்நம் யத₃த்யகா₃த் |
மஹிமைஷ ததோ ப்₃ரஹ்மந் புருஷஸ்ய து₃ரத்யய: || 17 || 185
- பாதே₃ஷு ஸர்வபூ₄தாநி பும்ஸ: ஸ்தி₂திபதோ₃ விது₃: |
அம்ரு'தம் க்ஷமமப₄யம் த்ரிமூர்த்₄நோ₂தா₄யி மூர்த₄ஸு || 18 || 186

- பாதா₃ஸ்த்ரயோ ப₃ஹிஸ்சாஸ -
 ந்நப்ரஜாநாம் ய ஆஸ்ரமா: |
 அந்தஸ்த்ரிலோக்யாஸ்த்வபரோ
 க்₃ரு'ஹமேதோ₄ப்₃ரு'ஹத்₃வ்ரத: || 19 || 187
- ஸ்ரு'தீ விசக்ரமே விஷ்வங் ஸாஸநாநஸநே உபே₄ |
 யத₃வித்₃யா ச வித்₃யா ச புருஷஸ்தூப₄யாஸ்ரய: || 20 || 188
- யஸ்மாத₃ண்ட₃ம் விராட்₃ ஜஜ்ஞே பூ₄தேந்த்₃ரியகு₃ணாத்மக: |
 தத்₃ த்₃ரவ்யமத்யகா₃த்₃விஸ்வம் கோ₃பி₄: ஸுர்ய இவாதபந் || 21 || 189
- யதா₃ஸ்ய நாப்₄யாந்நலிநாத₃ஹமாஸம் மஹாத்மந: |
 நாவித₃ம் யஜ்ஞஸம்பா₄ராந் புருஷாவயவாத்₃ரு'தே || 22 || 190
- தேஷு யஜ்ஞஸ்ய பஸவ: ஸவநஸ்பதய: குஸா: |
 இத₃ம் ச தே₃வயஜநம் காலஸ்சோருகு₃ணாந்வித: || 23 || 191
- வஸ்தூந்யோஷத₄ய: ஸ்நேஹா ரஸலோஹம்ரு'தோ₃ ஜலம் |
 ரு'சோ யஜூண்ஷி ஸாமாநி சாதூர்ஹோத்ரம் ச ஸத்தம || 24 || 192
- நாமதே₄யாநி மந்த்ராஸ்ச த₃க்ஷிணாஸ்ச வ்ரதாநி ச |
 தே₃வதாநுக்ரம: கல்ப: ஸங்கல்பஸ்தந்த்ரமேவ ச || 25 || 193
- க₃தயோ மதய: ஸ்ரத்₃தா₄ ப்ராயஸ்சித்தம் ஸமர்பணம் |
 புருஷாவயவரேதே ஸம்பா₄ரா: ஸம்ப்₄ரு'தா மயா || 26 || 194
- இதி ஸம்ப்₄ரு'தஸம்பா₄ர: புருஷாவயவரஹம் |
 தமேவ புருஷம் யஜ்ஞம் தேநைவாயஜமீஸ்வரம் || 27 || 195
- ததஸ்தே ப்₄ராதர இமே ப்ரஜாநாம் பதயோ நவ |
 அயஜந் வ்யக்தமவ்யக்தம் புருஷம் ஸுஸமாஹிதா: || 28 || 196

- ததஸ்ச மநவ: காலே ஈஜிரே ரு'ஷயோஸபரே |
பிதரோ விபு₃தா₄ தை₃த்யா மநுஷ்யா: க்ரதுபி₄ர்விபு₄ம் || 29 || 197
- நாராயணே ப₄க₃வதி ததி₃த₃ம் விஸ்வமாஹிதம் |
க்₃ரு'ஹீதமாயோருகு₃ண: ஸர்கா₃தா₃வகு₃ண: ஸ்வத: || 30 || 198
- ஸ்ரு'ஜாமி தந்நியுக்தோஸஹம் ஹரோ ஹரதி தத்₃வஸ: |
விஸ்வம் புருஷருபேண பரிபாதி த்ரிஸக்தித்₄ரு'க் || 31 || 199
- இதி தேஸபி₄ஹிதம் தாத யதே₂த₃மநுப்ரு'ச்ச₂ஸி |
நாந்யத்₃ப₄க₃வத: கிஞ்சித்₃பா₄வ்யம் ஸத₃ஸதா₃த்மகம் || 32 || 200
- ந பா₄ரதீ மேஸங்க₃ ம்ரு'ஷோபலக்ஷயதே
ந வை க்வசிந்மே மநஸோ ம்ரு'ஷா க₃தி: |
ந மே ஹ்ரு'ஷீகாணி பதந்த்யஸத்பதே₂
யந்மே ஹ்ரு'தௌ₃த்கண்ட₂யவதா த்₄ரு'தோ ஹரி: || 33 || 201
- ஸோஸஹம் ஸமாம்நாயமயஸ்தபோமய:
ப்ரஜாபதீநாமபி₄வந்தி₃த: பதி: |
ஆஸ்தா₂ய யோக₃ம் நிபுணம் ஸமாஹித:
தம் நாத்த₄யக₃ச்ச₂ம் யத ஆத்மஸம்ப₄வ: || 34 || 202
- நதோஸஸ்யஹம் தச்சரணம் ஸமீயுஷாம்
ப₄வச்சி₂த₃ம் ஸ்வஸ்த்யயநம் ஸுமங்க₃லம் |
யோ ஹ்யாத்மமாயாவிப₄வம் ஸம் பர்யகா₃த்₃
யதா₂ நப₄: ஸ்வாந்தமதா₂பரே குத: || 35 || 203
- நாஹம் ந யூயம் யத்₃ரு'தாம் க₃திம் விது₃ -
ர்ந வாமதே₃வ: கிமுதாபரே ஸுரா: |

- தந்மாயயா மோஹிதபு₃த்₃த₄யஸ்த்வித₃ம்
 விநிர்மிதம் சாத்மஸமம் விசக்ஷமஹே || 36 || 204
- யஸ்யாவதாரகர்மாணி கா₃யந்தி ஹ்யஸ்தமதா₃த₃ய: |
 ந யம் வித₃ந்தி தத்தவேந தஸ்மை ப₄க₃வதே நம: || 37 || 205
- ஸ ஏஷ ஆத்₃ய: புருஷ: கல்பே கல்பே ஸ்ரு'ஜத்யஜ: |
 ஆத்மா₅த்மந்யாத்மநா₅த்மாநம் ஸம்யச்ச₂தி ச பாதி ச || 38 || 206
- விஸூத்₃த₄ம் கேவலம் ஜ்ஞாநம் ப்ரத்யக் ஸம்யக₃வஸ்தி₂தம் |
 ஸத்யம் பூர்ணமநாத்₃யந்தம் நிர்கு₃ணம் நித்யமத்₃வயம் || 39 || 207
- ரு'ஷே வித₃ந்தி முநய: ப்ரஸாந்தாத்மேந்த்₃ரியாஸயா: |
 யதா₃ ததே₃வாஸத்தர்கைஸ்திரோதீ₄யேத விப்லுதம் || 40 || 208
- ஆத்₃யோ₅வதார: புருஷ: பரஸ்ய
 கால: ஸ்வபா₄வ: ஸத₃ஸந்மநஸ்ச |
 த்₃ரவ்யம் விகாரோ கு₃ண இந்த்₃ரியாணி
 விராட் ஸ்வராட் ஸ்தா₂ஸ்நு சரிஷ்ணு பூ₄ம்ந: || 41 || 209
- அஹம் ப₄வோ யஜ்ஞ இமே ப்ரஜேஸா
 த₃க்ஷாத₃யோ யே ப₄வதா₃த₃யஸ்ச |
 ஸ்வர்லோகபாலா: க₂க₃லோகபாலா
 ந்ரு'லோகபாலாஸ்தலலோகபாலா: || 42 || 210
- க₃ந்த₄ர்வவித்₃யாத₄ரசாரணேஸா
 யே யக்ஷரக்ஷாரக₃நாக₃நாதா₂: |
 யே வா ரு'ஷீணாம்ரு'ஷபா₄: பித்ரு'ணாம்
 தை₃த்யேந்த்₃ரஸித்₃தே₄ஸ்வரதா₃நவேந்த்₃ரா: |

அந்யே ச யே ப்ரேதபிஸாசபூ₄த -

கூஷ்மாண்ட₃யாதோ₃ம்ரு'க₃பக்ஷயதீ₄ஸா: || 43 ||

211

யத் கிஞ்ச லோகே ப₄க₃வந் மஹஸ்வ -

தோ₃ஜ:ஸஹஸ்வத்₃ ப₃லவத் கூஷ்மாவத் |

ஸ்ரீஹ்ரீவிபூ₄த்யாத்மவத₃த்₃பு₄தார்ணம்

தத்த்வம் பரம் ரூபவத₃ஸ்வரூபம் || 44 ||

212

ப்ராதா₄ந்யதோ யாந் ரு'ஷ ஆமநந்தி

லீலாவதாராந் புருஷஸ்ய பூ₄ம்ந: |

ஆபீயதாம் கர்ணகஷாயஸோஷா -

நநுக்ரமிஷ்யே த இமாந் ஸுபேஸாந் || 45 ||

213

|| இதி ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதே மஹாபுராணே பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம்

த்₃விதீயஸ்கந்தே₄ ஷஷ்டோ₂த்₄யாய: ||

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக₃மாந்தமஹாதே₃ஸிகாய நம:

ஓம் நமோ ப₄க₃வதே வாஸுதே₃வாய

ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதமஹாபுராணம்

॥ த்₃விதீயஸ்கந்தே₄ ஸப்தமோ₅த்₄யாய: ॥

ப்₃ரஹ்மோவாச

யத்ரோத்₃யத: கூழிதிதலோத்₃த₄ரணாய பி₃ப்₄ரத் -

க்ரௌ₃ம் தநும் ஸகலயஜ்ஞமயீமநந்த: |

அந்தர்மஹார்ணவ உபாக₃தமாதி₃தை₃த்யம்

தம் த₃ண்ஷ்ட்ரயாத்₃ரிமிவ வஜ்ரத₄ரோ த₃தா₃ர ॥ 1 ॥

214

ஜாதோ ருசேரஜநயத் ஸுயமாந் ஸுயஜ்ஞ

ஆகூதிஸுநுரமராந்த₂ த₃கூழிணாயாம் |

லோகத்ரயஸ்ய மஹதீமஹரத்₃ யதா₃ர்திம்

ஸ்வாயம்பு₄வேந மநுநா ஹரிரித்யநூக்த: ॥ 2 ॥

215

ஜஜ்ஞே ச கர்த₃மக்₃ரு'ஹே த்₃விஜ தே₃வஹுத்யாம்

ஸ்த்ரீபி₄: ஸமம் நவபி₄ராத்மக₃திம் ஸ்வமாத்ரே |

ஊசே யயா₅த்மஸமலம் கு₃ணஸங்க₃பங்க -

மஸ்மிந் விதூ₄ய கபிலஸ்ய க₃திம் ப்ரபேதே₃ ॥ 3 ॥

216

அத்ரேரபத்யமபி₄காங்க்ஷத ஆஹ துஷ்டோ

த₃த்தோ மயாஹமிதி யத்₃ ப₄க₃வாந் ஸ த₃த்த: |

யத்பாத₃பங்கஜபராக₃பவித்ரதே₃ஹா

யோக₃ர்த்₃தி₄மாபுருப₄யீம் யது₃ஹைஹயாத்₃யா: ॥ 4 ॥

217

தப்தம் தபோ விவித₄லோகஸிஸ்ரு'க்ஷயா மே

ஆதெள₃ ஸநாத் ஸ்வதபஸ: ஸ சது:ஸநோ₅பூ₄த் |
ப்ராக்கல்பஸம்ப்லவவிநஷ்டமிஹாத்மதத்த்வம்

ஸம்யக்₃ ஜகா₃த₃ முநயோ யத₃சக்ஷதாத்மந் || 5 ||

218

த₄ர்மஸ்ய த₃க்ஷது₃ஹிதர்யஜநிஷ்ட மூர்த்யாம்

நாராயணோ நர இதி ஸ்வதப:ப்ரபா₄வ: |
த்₃ரு'ஷ்ட்வா₅த்மநோ ப₄க₃வதோ நியமாவலோபம்

தே₃வ்யஸ்த்வநங்க₃ப்ரு'தநா க₄டிதும் ந ஸேகு: || 6 ||

219

காமம் த₃ஹந்தி க்ரு'திநோ நநு ரோஷத்₃ரு'ஷ்ட்யா

ரோஷம் த₃ஹந்தமுத தே ந த₃ஹந்த்யஸஹ்யம் |
ஸோ₅யம் யத₃ந்தரமலம் ப்ரவிஸந் பி₃பே₄தி

காம: கத₂ம் நு புநரஸ்ய மந: ஸ்ரயேத || 7 ||

220

வித்₃த₄: ஸபத்ந்யுதி₃தபத்ரிபி₄ரந்தி ராஜ்ஞோ

பா₃லோ₅பி ஸந்நுபக₃தஸ்தபஸே வநாநி |
தஸ்மா அதா₃த்₃ த்₄ருவக₃திம் க்₃ரு'ணதே ப்ரஸந்நோ

தி₃வ்யா: ஸ்துவந்தி முநயோ யது₃பர்யத₄ஸ்தாத் || 8 ||

221

யத்₃வேநமுத்பத₂க₃தம் த்₃விஜவாக்யவஜ்ர -

விப்லுஷ்டபௌருஷப₄க₃ம் நிரயே பதந்தம் |
த்ராத்வார்தி₂தோ ஜக₃தி புத்ரபத₃ம் ச லேபே₄

து₃க்₃தா₄ வஸுநி வஸுதா₄ ஸகலாநி யேந || 9 ||

222

நாபே₄ரஸாவ்ரு'ஷப₄ ஆஸ ஸுதே₃விஸுநு -

ர்யோ வை சசார ஸமத்₃ரு'க்₃ ஜ₃யோக₃சர்யாம் |
யத்பாரமஹம்ஸ்யம்ரு'ஷய: பத₃மாமநந்தி

ஸ்வஸ்த₂: ப்ரஸாந்தகரண: பரிமுக்₃தஸங்க₃: || 10 ||

223

ஸத்ரே மமாஸ ப₄க₃வாந் ஹயஸீரஷாதோ₂
 ஸாக்ஷாத் ஸ யஜ்ஞுபுருஷஸ்தபநீயவர்ண: |
 ச₂ந்தோ₃மயோ மக₂மயோ₅கி₂லதே₃வதாத்மா
 வாசோ ப₃பூ₄வுருஸதீ: ஸ்வஸதோ₅ஸ்ய நஸ்த: || 11 || 224

மத்ஸ்யோ யுகா₃ந்தஸமயே மநுநோபலப்₃த₄:
 க்ஷோணீமயோ நிகி₂லஜீவநிகாயகேத: |
 விஸ்ரம்ஸிதாநுருப₄யே ஸலிலே முகா₂ந்மே
 ஆதா₃ய தத்ர விஜஹார ஹ வேத₃மார்கா₃ந் || 12 || 225

க்ஷீரோத₃தா₄வமரதா₃நவயூத₂பாநா -
 முந்மத்₂நதாமம்ரு'தலப்₃த₄ய ஆதி₃தே₃வ: |
 ப்ரு'ஷ்டே₂ந கச்ச₂பவபுர்வித₃தா₄ர கோ₃த்ரம்
 நித்₃ராக்ஷணோ₅த்₃ரிபரிவர்தகஷாணகண்டு: || 13 || 226

த்ரைவிஷ்டபோருப₄யஹா ஸ ந்ரு'ஸிம்ஹரூபம்
 க்ரு'த்வா ப்₄ரமத்₃ப்₄ருகுடித₃ண்ஷ்ட்ரகராலவக்த்ரம் |
 தை₃த்யேந்த்₃ரமாஸு க₃த₃யாபி₄பதந்தமாரா -
 தூ₃ரௌ நிபாத்ய வித₃தா₃ர நகை₂: ஸ்பு₂ரந்தம் || 14 || 227

அந்த:ஸரஸ்யுருப₃லேந பதே₃ க்₃ரு'ஹீதோ
 க்₃ராஹேண யூத₂பதிரம்பு₃ஜஹஸ்த ஆர்த: |
 ஆஹேத₃மாதி₃புருஷாகி₂லலோகநாத₂
 தீர்த₂ஸ்ரவ: ஸ்ரவணமங்க₃லநாமதே₄ய || 15 || 228

ஸ்ருத்வா ஹரிஸ்தமரணார்தி₂நமப்ரமேய -
 ஸ்சக்ராயுத₄: பதக₃ராஜபு₄ஜாதி₄ரு₄: |
 சக்ரேண நக்ரவத₃நம் விநிபா₄த்ய தஸ்மா -
 த்₃த₄ஸ்தே ப்ரக்₃ரு'ஹ்ய ப₄க₃வாந் க்ரு'பயோஜ்ஜஹார || 16 || 229

ஜ்யாயாந் கு₃ணைரவரஜோ₅ப்யதி₃தே: ஸுதாநாம்
 லோகாந் விசக்ரம இமாந் யத₃தா₂தி₄யஜ்ஞ: |
 க்ஷமாம் வாமநேந ஜக்₃ரு'ஹே த்ரிபத₃ச்ச₂லேந
 யாச்ஞாம்ரு'தே பதி₂ சரந் ப்ரபு₄பி₄ர்ந சால்ய: || 17 ||

230

நார்தோ₂ ப₃லேரயமுருக்ரமபாத₃ஸௌச -
 மாப: ஸிகா₂ த்₄ரு'தவதோ விபு₃தா₄தி₄பத்யம் |
 யோ வை ப்ரதிஸ்ருதம்ரு'தே ந சிகீர்ஷத₃ந்ய -
 தா₃த்மாநமங்க₃ ஸிரஸா ஹரயே₅பி₄மேநே || 18 ||

231

துப்₄யம் ச நாரத₃ ப்₄ரு'ஸம் ப₄க₃வாந் விவ்ரு'த்₃த₄ -
 பா₄வேந ஸாது₄பரிதுஷ்ட உவாச யோக₃ம் |
 ஜ்ஞாநம் ச பா₄க₃வதமாத்மஸதத்த்வதீ₃பம்
 யத்₃வாஸுதே₃வஸரணா விது₃ரஞ்ஜஸைவ || 19 ||

232

சக்ரம் ச தி₃க்ஷவவிஹதம் த₃ஸஸு ஸ்வதேஜோ
 மந்வந்தரேஷு மநுவம்ஸத₄ரோ பி₃ப₄ர்தி |
 து₃ஷ்டேஷு ராஜஸு த₃மம் வ்யத₃தா₄த் ஸ்வகீர்திம்
 ஸத்யே த்ரிப்ரு'ஷ்ட₂ உஸதீம் ப்ரத₂யம்ஸ்சரித்ரை: || 20 ||

233

த₄ந்வந்தரிஸ்ச ப₄க₃வாந் ஸ்வயமேவ கீர்தி -
 ர்நாம்நா ந்ரு'ணாம் புருருஜாம் ருஜ ஆஸு ஹந்தி |
 யஜ்ஞே ச பா₄க₃மம்ரு'தாயுரவாவருந்த₄
 ஆயுஷ்ச வேத₃மநுஸாஸ்த்யவதீர்ய லோகே || 21 ||

234

க்ஷத்ரம் க்ஷயாய விதி₄நோபப்₄ரு'தம் மஹாத்மா
 ப்₃ரஹமத்₄ருகு₃ஜ்ஜி₂தபத₂ம் நரகார்திலிப்ஸு |
 உத்₃த₄ந்த்யஸாவவநிகண்டகமுக்₃ரவீர்ய:
 த்ரி:ஸப்தக்ரு'த்வ உருதா₄ரபரஸ்வதே₄ந || 22 ||

235

அஸ்மத்ப்ரஸாத₃ஸுமுக₂: கலயா கலேஸ

இக்ஷவாகுவம்ஸ அவதீர்ய கு₃ரோர்ந்திதே₃ஸே |

திஷ்ட₂ந் வநம் ஸத₃யிதாநுஜ ஆவிவேஸ

யஸ்மிந் விருத்₄ய த₃ஸகந்த₄ர ஆர்திமாரச்ச₂த் || 23 ||

236

யஸ்மா அதா₃து₃த்₃தி₄ரு₄ப₄யாங்க₃வேபோ

மார்க₃ம் ஸபத்₃யரிபுரம் ஹரவத்₃ தி₃த₄க்ஷை: |

தூ₃ரே ஸுஹ்ரு'ந்மதி₂தரோஷஸுஸோணத்₃ரு'ஷ்ட்யா

தாதப்யமாநமகரோரக₃நக்ரசக்ர: || 24 ||

237

வக்ஷ:ஸ்த₂லஸ்பர்ஸருக்₃ணமஹேந்த்₃ரவாஹ -

த₃ந்தைர்வி₃ம்பி₃தககுப்₃ஜுஷ ஊ₄ஹாஸம் |

ஸத்₃யோ₅ஸுபி₄: ஸஹ விநேஷ்யதி தா₃ரஹர்து -

ர்விஸ்பூ₂ர்ஜிதைர்த₄நுஷ உச்சரதோ₅தி₄ஸைந்யே || 25 ||

238

பூ₄மே: ஸுரேதரவரு₂விமர்தி₃தாயா:

க்லேஸவ்யயாய கலயா ஸிதக்ரு'ஷ்ணகேஸ: |

ஜாத: கரிஷ்யதி ஜநாநுபலக்ஷயமார்க₃:

கர்மாணி சாத்மமஹிமோபநி₃ந்த₄நாநி || 26 ||

239

தோகேந ஜீவஹரணம் யது₃லூகிகாயா:

த்ரைமாஸிகஸ்ய ச பதா₃ ஸகடோ₅பவ்ரு'த்த: |

யத்₃ ரிங்க₃தாந்தரக₃தேந தி₃விஸ்ப்ரு'ஸோர்வா

உந்முலநம் த்விதரதா₂ர்ஜுநயோர்ந பா₄வ்யம் || 27 ||

240

யத்₃ வை வ்ரஜே வ்ரஜபஸூந் விஷதோயபீதா₂ந்

பாலாம்ஸ்த்வஜீவயத₃நுக்₃ரஹத்₃ரு'ஷ்டிவ்ரு'ஷ்ட்யா |

தச்ச₂த்₃த₄யே₅திவிஷவீர்யவிலோலஜிஹ்வ -

முச்சா₄யிஷ்யது₃ரக₃ம் விஹரந் ஹ்ரதி₃ந்யாம் || 28 ||

241

தத் கர்ம தி₃வ்யமிவ யந்நிஸி நி:ஸயாநம்
 தா₃வாக்₃நிநா ஸாசிவநே பரித₃ஹ்யமாநே |
 உந்நேஷ்யதி வ்ரஜமதோ₅வஸிதாந்தகாலம்
 நேத்ரே பிதா₄ய்ய ஸப₃லோ₅நதி₄க₃ம்யவீர்ய: || 29 ||

242

க்₃ரு'ஹ்ணீத யத்₃ யது₃பப₃ந்த₄மமுஷ்ய மாதா
 ஸால்ப₃ம் ஸுதஸ்ய ந து தத் தத₃முஷ்ய மாதி |
 யஜ்ஜ்ரு'ம்ப₄தோ₅ஸ்ய வத₃நே பு₄வநாநி கோ₃பீ
 ஸம்வீக்ஷ்ய ஸங்கிதமநா: ப்ரதிபோ₃தி₄தா₅ஸீத் || 30 ||

243

நந்த₃ம் ச மோக்ஷயதி ப₄யாத்₃ வருணஸ்ய பாஸத்₃
 கோ₃பாந் பி₃லேஷு பிஹிதாந் மயஸூநுநா ச |
 அஹ்ந்யாப்ரு'தம் நிஸி ஸயாநமதிஸ்ரமேண
 லோகம் விசுண்ட₂முபநேஷ்யதி கோ₃குலம் ஸ்ம || 31 ||

244

கோ₃பைர்மகே₂ ப்ரதிஹதே வ்ரஜவிப்லவாய
 தே₃வே₅பி₄வர்ஷதி பஸூந் க்ரு'பயா ரிரக்ஷா: |
 த₄ர்தோச்சி₂லீந்த்₄ரமிவ ஸப்த தி₃நாநி ஸப்த -
 வர்ஷோ மஹீத்₄ரமநகை₄ககரே ஸலீலம் || 32 ||

245

க்ரீ₃ந் வநே நிஸி நிஸாகரரஸ்யமிகௌ₃ர்யாம்
 ராஸோந்முக₂: கலபதா₃யதமூர்ச்சி₂தேந |
 உத்₃தீ₃பிதஸ்மரருஜாம் வ்ரஜப்₄ரு'த்₃வதூ₄நாம்
 ஹர்துர்ஹரிஷ்யதி ஸிரோ த₄நதா₃நுக₃ஸ்ய || 33 ||

246

யே ச ப்ரலம்ப₃க₂ரத₃ர்து₃ரகேஸ்யரிஷ்ட -
 மல்லேப₄கம்ஸயவநா: குஜபௌண்ட₃ரகாத்₃யா: |
 அந்யே ச ஸால்வகபிப₃ல்வலத₃ந்தவக்த்ர -
 ஸப்தோக்ஷஸம்ப₃ரவிதூ₃ரத₂ருக்மிமுக₂யா: || 34 ||

247

யே வா ம்ரு'தே₄ ஸமிதிஸாலிந ஆத்தசாபா:

காம்போ₃ஜமத்ஸ்யகுருகைகயஸ்ரு'ஞ்ஜயாத்₃யா: |

யாஸ்யந்த்யத₃ர்ஸநமலம் ப₃லபார்த₂பீ₄ம -

வ்யாஜாஹ்வயேந ஹரிணா நிலயம் ததீ₃யம் || 35 ||

248

காலேந மீலித்தி₄யாமவம்ரு'ஸ்ய ந்ரு'ணாம்

ஸ்தோகாயுஷாம் ஸ்வநிக₃மோ ப₃த தூ₃ரபார: |

ஆவிர்ஹிதஸ்த்வநுயுக₃ம் ஸ ஹி ஸத்யவத்யாம்

வேத₃த்₃ருமம் விடபஸோ விப₄ஜிஷ்யதி ஸ்ம || 36 ||

249

தே₃வத்₃விஷாம் நிக₃மவர்த்மநி நிஷ்டி₂தாநாம்

பூர்பி₄ர்மயேந விஹிதாபி₄ரத்₃ரு'ஸ்யதூர்பி₄: |

லோகாந் க்₄நதாம் மதிவிமோஹமதிப்ரலோப₄ம்

வேஷம் விதா₄ய ப₃ஹு பா₄ஷ்யத ஒளபத₄ர்மயம் || 37 ||

250

யர்ஹ்யாலயேஷ்வபி ஸதாம் ந ஹரே: கதா₂: ஸ்யு:

பாக₂ண்டி₃நோ த்₃விஜ்ஜநா வ்ரு'ஷலா ந்ரு'தே₃வா: |

ஸ்வாஹா ஸ்வதா₄ வஷ்டி₃தி ஸ்ம கி₃ரோ ந யத்ர

ஸாஸ்தா ப₄விஷ்யதி கலேர்ப₄க₃வாந் யுகா₃ந்தே || 38 ||

251

ஸர்கே₃ தபோ₅ஹம்ரு'ஷ்யோ நவ யே ப்ரஜேஸா:

ஸ்தா₂நே ச த₄ர்மமக₂மந்வமராவநீஸா: |

அந்தே த்வத₄ர்மஹரமந்யுவஸாஸூராத்₃யா

மாயாவிபூ₄தய இமா: புருஸக்திபா₄ஜ: || 39 ||

252

விஷ்ணோர்நு வீர்யக₃ணநாம் கதமோ₅ர்ஹதீஹ

ய: பார்தி₂வாந்யபி கவிர்விமமே ரஜாம்ஸி |

சஸ்கம்ப₄ ய: ஸ்வரஹஸாஸ்க₂லதா த்ரிப்ரு'ஷ்ட₂ம்

யஸ்மாத் த்ரிஸாம்யஸத₃நாது₃ரு கம்பயாநம் || 40 ||

253

நாந்தம் விதா₃ம்யஹமமீ முநயோ₅க்₃ரஜாஸ்தே

மாயாப₃லஸ்ய புருஷஸ்ய குதோ₅பரே யே |

கா₃யந் கு₃ணாந் த₃ஸஸதாநந ஆதி₃தே₃வ:

ஸேஷோ₅து₄நாபி ஸமவஸ்யதி நாஸ்ய பாரம் || 41 ||

254

யேஷாம் ஸ ஏவ ப₄க₃வாந் த₃யயேத₃நந்த:

ஸர்வாத்மநா₅ஸ்₃ரிதபதோ₃ யதி₃ நிர்வ்யலீகம் |

தே து₃ஸ்தராமதிதரந்தி ச தே₃வமாயாம்

நைஷாம் மமாஹமிதி தீ₄: ஸ்வஸ்ரு'கா₃லப₄க்ஷயே || 42 ||

255

வேதா₃ஹமங்க₃ பரமஸ்ய ஹி யோக₃மாயாம்

யூயம் ப₄வஸ்ச ப₄க₃வாநத₂ தை₃த்யவர்ய: |

பத்நீ மநோ: ஸ ச மநுஸ்ச ததா₃த்மஜாஸ்ச

ப்ராசீநப₃ர்ஹிர்ரு'பு₄ரங்க₃ உத த்₄ருவஸ்ச || 43 ||

256

இக்ஷவாகுரைலமுசுகுந்த₃விதே₃ஹகா₃தி₄ -

ரக்₄வம்ப₃ரீஷஸக₃ரா க₃யநாஹுஷாத்₃யா: |

மாந்தா₄த்ரலர்கஸதத₄ந்வநுரந்திதே₃வா

தே₃வ்வரதோ ப₃லிரமூர்த்தரயோ தி₃லீப: || 44 ||

257

ஸௌப₄ர்யுதங்கஸிபி₃தே₃வலபிப்பலாத₃ -

ஸாரஸ்வதோத்₃த₄வபராஸரபூ₄ரிஷேணா: |

யே₅ந்யே விபீ₄ஷணஹநாமது₃பேந்த்₃ரத₃த்த -

பார்தா₂ர்ஷ்டிஷேணவிது₃ரஸ்ருததே₃வவர்யா: || 45 ||

258

தே வை வித₃ந்த்யதிதரந்தி ச தே₃வமாயாம்

ஸ்த்ரீஸூத்₃ரஹுணைஸப₃ரா அபி பாபஜீவா: |

யத்₃யத்₃பு₄தக்ரமபராயணஸீலஸிக்ஷா -

ஸ்திர்யக்₃ஜநா அபி கிமு ஸ்ருததா₄ரணா யே || 46 ||

259

ஸஸ்வத் ப்ரஸாந்தமப₄யம் ப்ரதிபோ₃த₄மாத்த்ரம்

ஸூத்₃த₄ம் ஸமம் ஸத₃ஸத: பரமாத்மதத்த்வம் |

ஸப்₃தோ₃ ந யத்ர புருகாரகவாந் க்ரியார்தோ₂

மாயா பரைத்யபி₄முகே₂ ச விலஜ்ஜமாநா || 47 ||

260

தத்₃ வை பத₃ம் ப₄க₃வத: பரமஸ்ய பும்ஸோ

ப்₃ரஹ்மேதி யத்₃ விது₃ரஜஸ்ரஸூக₂ம் விஸோகம் |

ஸத்₄ர்யங் நியம்ய யதயோ யமகர்தஹேதிம்

ஜஹ்ய: ஸ்வராடி₃வ நிபாநக₂நித்ரமிந்த்₃ர: || 48 ||

261

ஸ ஸ்ரேயஸாமபி விபு₄ர்ப₄க₃வாந் யதோ₅ஸ்ய

பா₄வஸ்வபா₄வவிஹிதஸ்ய ஸத: ப்ரஸித்₃தி₄: |

தே₃ஹே ஸ்வதா₄துவிக₃மோ₅நுவிஸீர்யமானே

வ்யோமேவ தத்ர புருஷோ ந விஸீர்யதே₅ஜ: || 49 ||

262

ஸோ₅யம் தே₅பி₄ஹிதஸ்தாத ப₄க₃வாந் விஸ்வபா₄வந: |

ஸமாஸேந ஹரேர்நாந்யத₃ந்யஸ்மாத் ஸத₃ஸச்ச யத் || 50 ||

263

இத₃ம் பா₄க₃வதம் நாம யந்மே ப₄க₃வதோதி₃தம் |

ஸங்க்₃ரஹோ₅யம் விபூ₄தீநாம் த்வமேதத்₃ விபுலீகுரு || 51 ||

264

யதா₂ ஹரௌ ப₄க₃வதி ந்ரு'ணாம் ப₄க்திர்₄ப₄விஷ்யதி |

ஸர்வாத்மந்யகி₂லாதா₄ரே இதி ஸங்கல்ப்ய வர்ணய || 52 ||

265

மாயாம் வர்ணயதோ₅முஷ்ய ஈஸ்வரஸ்யாநுமோத₃த: |

ஸ்ரு'ண்வத: ஸ்ரத்₃த₄யா நித்யம் மாயயா₅₅த்மா ந முஹ்யதி || 53 ||

266

|| இதி ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதே மஹாபுராணே பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம்

த்₃விதீயஸ்கந்தே₄ ப்₃ரஹ்மநாரத₃ஸம்வாதே₃ ஸப்தமோ₅த்₄யாய: ||

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக₃மாந்தமஹாதே₃ஸிகாய நம:

ஓம் நமோ ப₄க₃வதே வாஸுதே₃வாய

ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதமஹாபுராணம்

॥ த்₃விதீயஸ்கந்தே₄ அஷ்டமோ₅த்₄யாய: ॥

ராஜோவாச

ப்₃ரஹ்மணா சோதி₃தோ ப்₃ரஹ்மந் கு₃ணாக்₂யாநே(அ)கு₃ணஸ்ய ச |
யஸ்மை யஸ்மை யதா₂ ப்ராஹு நாரதோ₃ தே₃வத₃ர்ஸந: ॥ 1 ॥

267

ஏதத்₃ வேதி₃துமிச்சா₂மி தத்த்வம் வேத₃விதா₃ம் வர |

ஹரேரத்₃பு₄தவீர்யஸ்ய கதா₂ லோகஸுமங்க₃லா: ॥ 2 ॥

268

கத₂யஸ்வ மஹாபா₄க₃ யதா₂ஹமகி₂லாத்மநி |

க்ரு'ஷ்ணே நிவேஸ்ய நி:ஸங்க₃ம் மநஸ்த்யக்ஷயே கலேவரம் ॥ 3 ॥

269

ஸ்ரு'ண்வத: ஸ்ரத்₃த₄யா நித்யம் க்₃ரு'ணதஸ்ச ஸ்வசேஷ்டிதம் |

காலேந நாதி₃ர்கே₄ண ப₄க₃வாந் விஸதே ஹ்ரு'தி₃ ॥ 4 ॥

270

ப்ரவிஷ்ட: கர்ணரந்த்₄ரேண ஸ்வாநாம் பா₄வஸரோருஹம் |

து₄நோதி ஸமலம் க்ரு'ஷ்ண: ஸலிலஸ்ய யதா₂ ஸரத் ॥ 5 ॥

271

தௌ₄தாத்மா புருஷ: க்ரு'ஷ்ணபாத₃மூலம் ந முஞ்சதி |

முத்தஸர்வபரிக்லேஸ: பாந்த₂: ஸ்வஸரணம் யதா₂ ॥ 6 ॥

272

யத₃தா₄துமதோ ப்₃ரஹ்மந் தே₃ஹாரம்போ₄(அ)ஸ்ய தா₄துபி₄: |

யத்₃ரு'ச்ச₂யா ஹேதுநா வா ப₄வந்தோ ஜாநதே யதா₂ ॥ 7 ॥

273

- ஆஸீத்₃ யது₃த₃ராத் பத்₃மம் லோகஸம்ஸ்தா₂நலக்ஷணம் |
யாவாநயம் வை புருஷ இயத்தாவயவை: ப்ரு'த்₂க் |
தாவாநஸாவிதி ப்ரோக்த: ஸம்ஸ்தா₂வயவவாநிவ || 8 || 274
- அஜ: ஸ்ரு'ஜதி பூ₄தாநி பூ₄தாத்மா யத₃நுக்₃ரஹாத் |
த₃த்₃ரு'ஸே யேந தத்₃ருபம் நாபி₄பத்₃மஸமுத்₃ப₄வ: || 9 || 275
- ஸ சாபி யத்ர புருஷோ விஸ்வஸ்தி₂த்யுத்₃ப₄வாப்யய: |
முக்த்வா(ஆ)த்மமாயாம் மாயேஸ: ஸேதே ஸர்வகு₃ஹாஸய: || 10 || 276
- புருஷாவயவைர்லோகா: ஸபாலா: பூர்வகல்பிதா: |
லோகைரமுஷ்யாவயவா: ஸபாலைரிதி ஸுஸ்ரும || 11 || 277
- யாவாந் கல்போ விகல்போ வா யதா₂ காலோ(அ)நுமீயதே |
பூ₄தப₄வ்யப₄வச்ச₂ப்₃த₃ ஆயுர்மாநம் ச யத்ஸத: || 12 || 278
- காலஸ்யாநுக₃தீர்யா து லக்ஷயதே(அ)ண்வீ ப்₃ரு'ஹத்யபி |
யாவத்ய: கர்மக₃தயோ யாத்₃ரு'ஸீர்த்₃விஜஸத்தம || 13 || 279
- யஸ்மிந் கர்மஸமாவாயோ யதா₂ யேநோபக்₃ரு'ஹ்யதே |
கு₃ணாநாம் கு₃ணிநாம் சைவ பரிணாமமபீ₄ப்ஸதாம் || 14 || 280
- பூ₄பாதாலககுப்₃வ்யோமக்₃ரஹநக்ஷத்ரபூ₄ப்₄ரு'தாம் |
ஸரித்ஸமுத்₃ரத்₃வீபாநாம் ஸம்ப₄வஸ்சைததோ₃கஸாம் || 15 || 281
- ப்ரமாணமண்ட₃கோஸஸ்ய பா₃ஹ்யாப்₄யந்தரபே₄த₃த: |
மஹதாம் சாநுசரிதம் வர்ணாஸ்ரமவிநிஸ்சய: || 16 || 282
- யுகா₃நி யுக₃மாநம் ச த₄ர்மோ யஸ்ச யுகே₃ யுகே₃ |
அவதாராநுசரிதம் யதா₃ஸ்சர்யதமம் ஹரே: || 17 || 283

- ந்ரு'ணாம் ஸாதா₄ரணோ த₄ர்ம: ஸவிஸேஷஸ்ச யாத்₃ரு'ஸ: |
 ஸ்ரேணீநாம் ராஜர்ஷீணாம் ச த₄ர்ம: க்ரு'ச்ச₂ரேஷு ஜீவதாம் || 18 || 284
- தத்த்வாநாம் பரிஸங்க்₂யாநம் லக்ஷணம் ஹேதுலக்ஷணம் |
 புருஷாராத₄நவிதி₄ர்யோக₃ஸ்யாத்₄யாத்மிகஸ்ய ச || 19 || 285
- யோகே₃ஸ்வரைஸ்வர்யக₃திர்லிங்க₃ப₄ங்க₃ஸ்து யோகி₃நாம் |
 வேதோ₃பவேத₃த₄ர்மாணாமிதிஹாஸபுராணயோ: || 20 || 286
- ஸம்ப்லவ: ஸர்வபூ₄தாநாம் விக்ரம: ப்ரதிஸங்க்ரம: |
 இஷ்டாபூர்தஸ்ய காம்யாநாம் த்ரிவர்க₃ஸ்ய ச யோ விதி₄: || 21 || 287
- யஸ்சாநுஸாயிநாம் ஸர்க₃: பாக₂ண்ட₃ஸ்ய ச ஸம்ப₄வ: |
 ஆத்மநோ ப₃ந்த₄மோசெஷள ச வ்யவஸ்தா₂நம் ஸ்வரூபத: || 22 || 288
- யதா₂(ஆ)த்மதந்த்ரோ ப₄க₃வாந் விக்ரீ₃த்யாத்மமாயயா |
 விஸ்ரு'ஜ்ய வா யதா₂ மாயாமுதா₃ஸ்தே ஸாக்ஷிவத்₃ விபு₄: || 23 || 289
- ஸர்வமேதச்ச ப₄க₃வந் ப்ரு'ச்ச₂தே மே(அ)நுபூர்வஸ: |
 தத்த்வதோ(அ)ர்ஹஸ்யுதா₃ஹர்தும் ப்ரபந்நாய மஹாமுநே || 24 || 290
- அத்ர ப்ரமாணம் ஹி ப₄வாந் பரமேஷ்ட₂ யதா₂(ஆ)த்மபூ₄: |
 பரே சேஹாநுதிஷ்ட₂ந்தி பூர்வேஷாம் பூர்வஜை: க்ரு'தம் || 25 || 291
- ந மே(அ)ஸவ: பராயந்தி ப்₃ரஹ்மந்நநஸநாத₃மீ |
 பிப₃தோ(அ)ச்யுதபீயூஷமந்யத்ர குபிதாத்₃ த்₃விஜாத் || 26 || 292
- ஸூத உவாச
 ஸ உபாமந்த்ரிதோ ராஜ்ஞா கதா₂யாமிதி ஸத்பதே: |
 ப்₃ரஹ்மராதோ ப்₄ரு'ஸம் ப்ரீதோ விஷ்ணுராதேந ஸம்ஸதி₃ || 27 || 293

ப்ராஹு பா₄க₃வதம் நாம புராணம் ப்₃ரஹ்மஸம்மிதம் |

ப்₃ரஹ்மணே ப₄க₃வத்ப்ரோக்தம் ப்₃ரஹ்மகல்ப உபாக₃தே || 28 ||

294

யத்₃ யத் பரீக்ஷித்₃ரு'ஷப₄: பாண்₃நாமநுப்ரு'ச்ச₂தி |

ஆநுபூர்வ்யேண தத்ஸர்வமாக₂யாதுமுபசக்ரமே || 29 ||

295

|| இதி ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதே மஹாபுராணே பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம்
த்₃விதீயஸ்கந்தே₄ ப்ரஸ்நவிதி₄ர்நாமாஷ்டமோ₅த்₄யாய: ||

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக₃மாந்தமஹாதே₃ஸிகாய நம:

ஓம் நமோ ப₄க₃வதே வாஸுதே₃வாய

ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதமஹாபுராணம்

॥ த்₃விதீயஸ்கந்தே₄ நவமோ₅த்₄யாய: ॥

ஸ்ரீஸூக உவாச

ஆத்மமாயாம்ரு'தே ராஜந் பரஸ்யாநுப₄வாத்மந: |

ந க₄டேதார்த₂ஸம்ப₃ந்த₄: ஸ்வப்நத்₃ரஷ்டிரிவாஞ்ஜஸா ॥ 1 ॥

296

ப₃ஹூரூப இவாபா₄தி மாயயா ப₃ஹூரூபயா |

ரமமாணோ கு₃ணேஷ்வஸ்யா மமாஹமிதி மந்யதே ॥ 2 ॥

297

யர்ஹி வாவ மஹிம்நி ஸ்வே பரஸ்மிந் காலமாயயோ: |

ரமேத க₃தஸம்மோஹஸ்த்யக்த்வோதா₃ஸ்தே ததோ₃ப₄யம் ॥ 3 ॥

298

ஆத்மதத்த்வவிஸூத்₃த்₄யர்த₂ம் யதா₃ஹ ப₄க₃வாந்ரு'தம் |

ப்₃ரஹ்மணே த₃ர்ஸயந் ரூபமவ்யலீகவ்ரதாத்₃ரு'த: ॥ 4 ॥

299

ஸ ஆதி₃தே₃வோ ஜக₃தாம் பரோ கு₃ரு:

ஸ்வதி₄ஷ்ண்யமாஸ்தா₂ய ஸிஸ்ரு'க்ஷயைக்ஷத |

தாம் நாத்₄யக₃ச்ச₂த்₃ த்₃ரு'ஸமத்ர ஸம்மதாம்

ப்ரபஞ்சநிர்மாணவிதி₄ர்யயா ப₄வேத் ॥ 5 ॥

300

ஸ சிந்தயந் த்₃வ்யக்ஷரமேகதா₃ம்ப₄ -

ஸ்யுபாஸ்ரு'ணோத்₃ த்₃விர்க₃தி₃தம் வசோ விபு₄: |

ஸ்பர்ஸேஷு யத்ஷோ₄ஸமேகவிம்ஸம்

நிஷ்கிஞ்சநாநாம் ந்ரு'ப யத்₃ த₄நம் விது₃: ॥ 6 ॥

301

நிஸம்ய தத்₃வக்த்ரு'தி₃த்₃ரு'க்ஷயா தி₃ஸோ
 விலோக்ய தத்ராந்யத₃பஸ்யமாந: |
 ஸ்வதி₄ஷ்ணயமாஸ்தா₂ய விம்ரு'ஸ்ய தத்₃தி₄தம்
 தபஸ்யுபாதி₃ஷ்ட இவாத₃தே₄ மந: || 7 || 302

தி₃வ்யம் ஸஹஸ்ராப்த₃மமோக₄த₃ர்ஸநோ
 ஜிதாநிலாத்மா விஜிதோப₄யேந்த்₃ரிய: |
 அதப்யத ஸ்மாகி₂லலோகதாபநம்
 தபஸ்தபீயாம்ஸ்தபதாம் ஸமாஹித: || 8 || 303

தஸ்மை ஸ்வலோகம் ப₄க₃வாந் ஸபா₄ஜித:
 ஸந்த₃ர்ஸயாமாஸ பரம் ந யத்பரம் |
 வ்யபேதஸங்க்லேஸவிமோஹஸாத்₄வஸம்
 ஸ்வத்₃ரு'ஷ்டவத்₃பி₄ர்விபு₃தை₄ரபி₄ஷ்டுதம் || 9 || 304

ப்ரவர்ததே யத்ர ரஜஸ்தமஸ்தயோ:
 ஸத்த்வம் ச மிஸ்ரம் ந ச காலவிக்ரம: |
 ந யத்ர மாயா கிமுதாபரே ஹரே -
 ரநுவ்ரதா யத்ர ஸுராஸுராரசிதா: || 10 || 305

ஸ்யாமாவதா₃தா: ஸதபத்ரலோசநா:
 பிஸங்க₃வஸ்த்ரா: ஸுருச: ஸுபேஸஸ: |
 ஸர்வே சதுர்பா₃ஹவ உந்மிஷ்ந்மணி -
 ப்ரவேகநிஷ்காப₄ரணா: ஸுவர்சஸ: |
 ப்ரவாலவைது₃ர்யம்ரு'ணாலவர்சஸ:
 பரிஸ்பு₂ரத்குண்ட₃லமௌலிமாலிந: || 11 || 306

ப்₄ராஜிஷ்ணுபி₄ர்ய: பரிதோ விராஜதே
 லஸத்₃விமாநாவலிபி₄ர்மஹாத்மநாம் |

- வித₃யோதமாந: ப்ரமதோ₃த்தமா₃யு₄பி₄:
 ஸவித₃யு₄த₃ப₄ராவலி₄ர்யதா₂ நப₄: || 12 || 307
- ஸ்ரீர்யத்ர ரூபிண்யுருகா₃யபாத₃யோ:
 கரோதி மாநம் ப₃ஹூதா₄ விபூ₄தி₄பி₄: |
 ப்ரேங்க₂ம் ஸ்ரிதா யா குஸுமாகராநுகை₃ -
 ர்வி₃கீ₃யமாநா ப்ரியகர்ம கா₃யதீ || 13 || 308
- த₃த₃ர்ஸ தத்ராகி₂லஸாத்வதாம் பதிம்
 ஸ்ரிய: பதிம் யஜ்ருபதிம் ஜக₃த்பதிம் |
 ஸுநந்த₃நந்த₃ப்ரப₃லார்ஹணாதி₃பி₄:
 ஸ்வபார்ஷத₃முக்₂யை: பரிஸேவிதம் விபு₄ம் || 14 || 309
- ப₄ரு'த்யப்ரஸாதா₃பி₄முக₂ம் த்₃ரு'கா₃ஸவம்
 ப்ரஸந்நஹாஸாருணலோசநாநநம் |
 கிரீடிநம் குண்ட₃லிநம் சதுர்பு₄ஜம்
 பீதாம்ப₃ரம் வக்ஷஸி லக்ஷிதம் ஸ்ரியா || 15 || 310
- அத₄யர்ஹணீயாஸநமாஸ்தி₂தம் பரம்
 வ்ரு'தம் சது:ஷோ₄ட₃ஸபஞ்சஸக்தி₄பி₄: |
 யு₄க்தம் ப₄கை₃: ஸ்வைரிதரத்ர சாத₄ருவை:
 ஸ்வ ஏவ தா₄மந் ரமமாணமீஸ்வரம் || 16 || 311
- த₃த₃ர்ஸநாஹ்லாத₃பரிப்லுதாந்தரோ
 ஹ்ரு'ஷ்யத்தநு: ப்ரேமப₄ராஸ்ருலோசந: |
 நநாம பாதா₃ம்பு₃ஜமஸ்ய விஸ்வஸ்ரு'க்₃
 யத் பாரமஹம்ஸ்யேந பதா₂தி₄க₃ம்யதே || 17 || 312
- தம் ப்ரியமாணம் ஸமுபஸ்தி₂தம் ததா₃
 ப்ரஜாவிஸர்கே₃ நிஜஸாஸநார்ஹணம் |

ப₃பா₄ஷ ஈஷத்ஸ்மிதஸோசிஷா கி₃ரா

ப்ரிய: ப்ரியம் ப்ரீதமநா: கரே ஸ்ப்ரு'ஸந் || 18 ||

313

ஸ்ரீப₄க₃வாநுவாச

த்வயாஹம் தோஷித: ஸம்யக்₃ வேத₃க₃ர்ப₄ ஸிஸ்ரு'க்ஷயா |

சிரம் ப்₄ரு'தேந தபஸா து₃ஸ்தோஷ: கூடயோகி₃நாம் || 19 ||

314

வரம் வரய ப₄த்₃ரம் தே வரேஸம் மாபி₄வாஞ்சி₂தம் |

ப்₃ரஹ்மஞ்ச்₂ரேய: பரிஸ்ராம: பும்ஸோ மத்₃த₃ர்ஸநாவதி₄: || 20 ||

315

மநீஷிதாநுபா₄வோ(அ)யம் மம லோகாவலோகநம் |

யது₃பஸ்ருத்ய ரஹஸி சகர்த₂ பரமம் தப: || 21 ||

316

ப்ரத்யாதி₃ஷ்டம் மயா தத்ர த்வயி கர்மவிமோஹிதே |

தபோ மே ஹ்ரு'த₃யம் ஸாக்ஷாதா₃த்மாஹம் தபஸோ(அ)நக₄ || 22 ||

317

ஸ்ரு'ஜாமி தபஸைவேத₃ம் க்₃ரஸாமி தபஸா புந: |

பி₃ப₄ர்மி தபஸா விஸ்வம் வீர்யம் மே து₃ஸ்சரம் தப: || 23 ||

318

ப்₃ரஹ்மோவாச

ப₄க₃வந் ஸர்வபூ₄தாநாமத்₄யக்ஷோ(அ)வஸ்தி₂தோ கு₃ஹாம் |

வேத₃ ஹ்யப்ரதிருத்₃தே₄ந ப்ரஜ்ஞானேந சிகீர்ஷிதம் || 24 ||

319

ததா₂பி நாத₂மாநஸ்ய நாத₂ நாத₂ய நாதி₂தம் |

பராவரே யதா₂ ரூபே ஜானீயாம் தே த்வரூபிண: || 25 ||

320

யதா₂(ஆ)த்மமாயாயோகே₃ந நாநாஸக்த்யுபப்₃ரு'ம்ஹிதம் |

விலும்பந் விஸ்ரு'ஜந் க்₃ரு'ஹ்ணந் பி₃ப்₄ரதா₃த்மாநமாத்மநா || 26 ||

321

க்ரீ₃ஸ்யமோக₄ஸங்கல்ப ஊர்ணநாபி₄ர்யதோ₂ர்ணுதே |

ததா₂ தத்₃விஷயாம் தே₄ஹி மநீஷாம் மயி மாத₄வ || 27 ||

322

- ப₄க₃வச்சி₂க்ஷிதமஹம் கரவாணி ஹ்யதந்த்₃ரித: |
 நேஹமாந: ப்ரஜாஸர்க₃ம் ப₃த்₄யேயம் யத₃நுக்₃ரஹாத் || 28 || 323
- யாவத் ஸகா₂ ஸக்₂யுரிவேஸ தே க்ரு'த:
 ப்ரஜாவிஸர்கே₃ விப₄ஜாமி போ₄ ஜநம் |
 அவிக்லவஸ்தே பரிகர்மணி ஸ்தி₂தோ
 மா மே ஸமுந்நத்₃த₄மதோ₃(அ)ஜமாநிந: || 29 || 324
- புநீப₄க₃வாநுவாச
 ஜ்ஞாநம் பரமகு₃ஹ்யம் மே யத்₃ விஜ்ஞாநஸமந்விதம் |
 ஸரஹஸ்யம் தத₃ங்க₃ம் ச க்₃ரு'ஹாண க₃தி₃தம் மயா || 30 || 325
- யாவாநஹம் யதா₂பா₄வோ யத்₃ருபகு₃ணகர்மக: |
 ததை₂வ தத்த்வவிஜ்ஞாநமஸ்து தே மத₃நுக்₃ரஹாத் || 31 || 326
- அஹமேவாஸமேவாக்₃ரே நாந்யத்₃ யத் ஸத₃ஸத் பரம் |
 பஸ்சாத₃ஹம் யதே₃தச்ச யோ(அ)வஸிஷ்யேத ஸோ(அ)ஸம்யஹம் || 32 || 327
- ரு'தே(அ)ர்த₂ம் யத் ப்ரதீயேத ந ப்ரதீயேத சாத்மநி |
 தத்₃வித்₃யாதா₃த்மநோ மாயாம் யதா₂(ஆ)பா₄ஸோ யதா₂ தம: || 33 || 328
- யதா₂ மஹாந்தி பூ₄தாநி பூ₄தேஷுச்சாவசேஷ்வநு |
 ப்ரவிஷ்டாந்யப்ரவிஷ்டாநி ததா₂ தேஷு ந தேஷ்வஹம் || 34 || 329
- ஏதாவதே₃வ ஜிஜ்ஞாஸ்யம் தத்த்வஜிஜ்ஞாஸுநா(ஆ)த்மந: |
 அந்வயவ்யதிரேகாப்₄யாம் யத் ஸ்யாத் ஸர்வத்ர ஸர்வதா₃ || 35 || 330
- ஏதந்மதம் ஸமாதிஷ்ட₂ பரமேண ஸமாதி₄நா |
 ப₄வாந் கல்பவிகல்பேஷு ந விமுஹ்யதி கர்ஹிசித் || 36 || 331

ஸ்ரீஸுக உவாச

ஸம்ப்ரதி₃ஸ்யைவமஜநோ ஜநாநாம் பரமேஷ்டி₂நம் |
பஸ்யதஸ்தஸ்ய தத்₃ ரூபமாத்மநோ ந்யருணத்₃த₄ரி: || 37 || 332

அந்தர்ஹிதேந்த்₃ரியார்தா₂ய ஹரயே விஹிதாஞ்ஜலி: |
ஸர்வபூ₄தமயோ விஸ்வம் ஸஸர்ஜேத₃ம் ஸ பூர்வவத் || 38 || 333

ப்ரஜாபதிர்த₄ர்மபதிரேகதா₃ நியமாந் யமாந் |
ப₄த்₃ரம் ப்ரஜாநாமந்விச்ச₂ந்நாதிஷ்ட₂த் ஸ்வார்த₂காம்யயா || 39 || 334

தம் நாரத₃: ப்ரியதமோ ரிக்தா₂தா₃நாமநுவ்ரத: |
ஸுஸ்ரூஷமாண: ஸீலேந ப்ரஸ்ரயேண த₃மேந ச || 40 || 335

மாயாம் விவிதி₃ஷந் விஷ்ணோர்மாயேஸஸ்ய மஹாமுநி: |
மஹாபா₄க₃வதோ ராஜந் பிதரம் பர்யதோஷயத் || 41 || 336

துஷ்டம் நிஸாம்ய பிதரம் லோகாநாம் ப்ரபிதாமஹம் |
தே₃வர்ஷி: பரிபப்ரச்ச₂ ப₄வாந் யந்மாநுப்ரு'ச்ச₂தி || 42 || 337

தஸ்மா இத₃ம் பா₄க₃வதம் புராணம் த₃ஸலக்ஷணம் |
ப்ரோக்தம் ப₄க₃வதா ப்ராஹு ப்ரீத: புத்ராய பூ₄தக்ரு'த் || 43 || 338

நாரத₃: ப்ராஹு முநயே ஸரஸ்வத்யாஸ்தடே ந்ரு'ப |
த்₄யாயதே ப்₃ரஹ்ம பரமம் வ்யாஸாயாமிததேஜஸே || 44 || 339

யது₃தாஹம் த்வயா ப்ரு'ஷ்டோ வைராஜாத் புருஷாதி₃த₃ம் |
யதா₂(ஆ)ஸீத்தது₃பாக்₂யாஸ்யே ப்ரஸ்நாநந்யாம்ஸ்ச க்ரு'த்ஸநஸ: || 45 || 340

|| இதி ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதே மஹாபுராணே பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம்
த்₃விதீயஸ்கந்தே₄ நவமோ₅த்₄யாய: ||

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக₃மாந்தமஹாதே₃ஸிகாய நம:

ஓம் நமோ ப₄க₃வதே வாஸுதே₃வாய

ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதமஹாபுராணம்

॥ த்₃விதீயஸ்கந்தே₄ த₃ஸமோ₅த்₄யாய: ॥

ஸ்ரீஸூக உவாச

அத்ர ஸர்கோ₃ விஸர்க₃ஸ்ச ஸ்தா₂நம் போஷணமூதய: |

மந்வந்தரேஸாநுகதா₂ நிரோதோ₄ முக்திராஸ்ய: ॥ 1 ॥

341

த₃ஸமஸ்ய விஸாத்த₄யர்த₂ம் நவாநாமிஹ லக்ஷணம் |

வர்ணயந்தி மஹாத்மாந: ஸ்ருதேநார்தே₂ந சாஞ்ஜஸா ॥ 2 ॥

342

பூ₄தமாத்ரேந்த்₃ரியதி₄யாம் ஜந்ம ஸர்க₃ உதா₃ஹ்ரு'த: |

ப்₃ரஹ்மணோ கு₃ணவைஷம்யாத்₃விஸர்க₃: பௌருஷ: ஸ்ம்ரு'த: ॥ 3 ॥ 343

ஸ்தி₂திர்வைகுண்ட₂விஜய: போஷணம் தத₃நுக்₃ரஹ: |

மந்வந்தராணி ஸத்₃த₄ர்ம ஊதய: கர்மவாஸநா: ॥ 4 ॥

344

அவதாராநுசரிதம் ஹரேஸ்சாஸ்யாநுவர்திநாம் |

ஸதாமீஸகதா₂: ப்ரோக்தா நாநாக்₂யாநோபப்₃ரு'ம்ஹிதா: ॥ 5 ॥

345

நிரோதோ₄(அ)ஸ்யாநுஸயநமாத்மந: ஸஹ ஸக்திபி₄: |

முக்திர்ஹித்வாந்யதா₂ரூபம் ஸ்வரூபேண வ்யவஸ்தி₂தி: ॥ 6 ॥

346

ஆபா₄ஸஸ்ச நிரோத₄ஸ்ச யதஸ்சாத்₄யவஸீயதே |

ஸ ஆஸ்ய: பரம் ப்₃ரஹ்ம பரமாத்மேதி ஸப்₃த்₃யதே ॥ 7 ॥

347

- யோ(அ)த₄யாத்மிகோ(அ)யம் புருஷ: ஸோ(அ)ஸாவேவாதி₄தை₃விக: |
யஸ்தத்ரோப₄யவிச்சே₂த₃: புருஷோ ஹ்யாதி₄பௌ₄திக: || 8 || 348
- ஏகமேகதராப₄வே யதா₃ நோபலபா₄மஹே |
த்ரிதயம் தத்ர யோ வேத₃ ஸ ஆத்மா ஸ்வாஸ்யாஸ்ய: || 9 || 349
- புருஷோ(அ)ண்ட₃ம் விநிர்பி₄த₃ய யதா₃ஸௌ ஸ விநிர்க₃த: |
ஆத்மநோ(அ)யநமந்விச்ச₂ந்நபோ(அ)ஸ்ராஷ்ச₂சி: ஸாசீ: || 10 || 350
- தாஸ்வவாத்ஸீத் ஸ்வஸ்ரு'ஷ்டாஸு ஸஹஸ்ரபரிவத்ஸராந் |
தேந நாராயணோ நாம யதா₃ப: புருஷோத்₃ப₄வா: || 11 || 351
- த₃ரவ்யம் கர்ம ச காலஸ்ச ஸ்வபா₄வோ ஜீவ ஏவ ச |
யத₃நுக₃ரஹத: ஸந்தி ந ஸந்தி யது₃பேஷ்யா || 12 || 352
- ஏகோ நாநாத்வமந்விச்ச₂ந் யோக₃தல்பாத் ஸமுத்தி₂த: |
வீர்யம் ஹிரண்மயம் தே₃வோ மாயயா வ்யஸ்ரு'ஜத் த்ரிதா₄ || 13 || 353
- அதி₄தை₃வமதா₂த₄யாத்மமதி₄பூ₄தமிதி ப்ரபு₄: |
யதை₂கம் பௌருஷம் வீர்யம் த்ரிதா₄பி₄த₃யத தச்ச₂ரு'ணு || 14 || 354
- அந்த:ஸரீர ஆகாஸாத் புருஷஸ்ய விசேஷ்டத: |
ஓஜ: ஸஹோ ப₃லம் ஜஜ்ஞே தத: ப்ராணோ மஹாநஸு: || 15 || 355
- அநுப்ராணந்தி யம் ப்ராணா: ப்ராணந்தம் ஸர்வஜந்துஷா |
அபாநந்தமபாநந்தி நரதே₃வமிவாநுகா₃: || 16 || 356
- ப்ராணேந க்ஷிபதா க்ஷாத் த்ரு'L₃ந்தரா ஜாயதே ப்ரபோ₄: |
பிபாஸதோ ஜக்ஷதஸ்ச ப்ராங்முக₂ம் நிரபி₄த₃யத || 17 || 357
- முக₂தஸ்தாலு நிர்பி₄ந்நம் ஜிஹ்வா தத்ரோபஜாயதே |
ததோ நாநாரஸோ ஜஜ்ஞே ஜிஹ்வயா யோ(அ)தி₄க₃ம்யதே || 18 || 358

- விவசேஷார்மு₂க₂தோ பூ₄ம்நோ வஹ்நிர்வாக்₃ வ்யாஹ்ரு'தம் தயோ: |
 ஜலே வை தஸ்ய ஸுசிரம் நிரோத₄: ஸமஜாயத || 19 || 359
- நாஸிகே நிரபி₄த்₃யேதாம் தோ₃தூ₄யதி நப₄ஸ்வதி |
 தத்ர வாயுர்க₃ந்த₄வஹோ க்₄ராணோ நஸி ஜிக்₄ரு'க்ஷத: || 20 || 360
- யதா₃(ஆ)த்மநி நிராலோகமாத்மாநம் ச தி₃த்₃ரு'க்ஷத: |
 நிர்பி₄ந்நே ஹ்யக்ஷிணீ தஸ்ய ஜ்யோதிஸ்சக்ஷுர்கு₃ணக்₃ரஹ: || 21 || 361
- போ₃த்₄யமாநஸ்ய ரு'ஷிபி₄ராத்மநஸ்தஜ்ஜிக்₄ரு'க்ஷத: |
 கர்ணௌ ச நிரபி₄த்₃யேதாம் தி₃ஸ: ஸ்ரோத்ரம் கு₃ணக்₃ரஹ: || 22 || 362
- வஸ்துநோ ம்ரு'து₃காடி₂ந்யலகு₄கு₃ர்வோஷ்ணஸீததாம் |
 ஜிக்₄ரு'க்ஷதஸ்த்வங் நிர்பி₄ந்நா தஸ்யாம் ரோமமஹீருஹா: |
 தத்ர சாந்தர்ப₃ஹிர்வாதஸ்த்வசா லப்₃த₄கு₃ணோ வ்ரு'த: || 23 || 363
- ஹஸ்தௌ ருருஹதுஸ்தஸ்ய நாநாகர்மசிகீர்ஷயா |
 தயோஸ்து ப₃லமிந்த்₃ரஸ்ச ஆதா₃நமுப₄யாஸ்ரயம் || 24 || 364
- க₃திம் ஜிகீ₃க்ஷத: பாதௌ₃ ருருஹாதே(அ)பி₄காமிகாம் |
 பத்₃ப்₄யாம் யஜ்ஞ: ஸ்வயம் ஹவ்யம் கர்மபி₄: க்ரியதே ந்ரு'பி₄: || 25 || 365
- நிரபி₄த்₃யத ஸிஸ்த்நோ வை ப்ரஜாநந்தா₃ம்ரு'தார்தி₂ந: |
 உபஸ்த₂ ஆஸீத் காமாநாம் ப்ரியம் தது₃ப₄யாஸ்ரயம் || 26 || 366
- உத்ஸிஸ்ரு'சேஷார்தா₄துமலம் நிரபி₄த்₃யத வை கு₃த₃ம் |
 தத: பாயுஸ்ததோ மித்ர உத்ஸர்க₃ உப₄யாஸ்ரய: || 27 || 367
- ஆஸிஸ்ரு'ப்ஸோ: புர: புர்யா நாபி₄த்₃வாரமபாநத: |
 தத்ராபாநஸ்ததோ ம்ரு'த்யு: ப்ரு'த₂க்த்வமுப₄யாஸ்ரயம் || 28 || 368

- ஆதி₃த்ஸோரந்நபாநாநாமாஸந் குக்ஷயந்த்ரநா₃ய: |
 நத்₃ய: ஸமுத்₃ராஸ்ச தயோஸ்துஷ்டி: புஷ்டிஸ்ததா₃ஸ்ரயே || 29 || 369
- நிதி₃த்₄யாஸோராத்மமாயாம் ஹ்ரு'த்₃யம் நிரபி₄த்₃யத |
 ததோ மநஸ்ததஸ்சந்த்₃ர: ஸங்கல்ப: காம ஏவ ச || 30 || 370
- த்வக்சர்மமாம்ஸருதி₄ரமேதோ₃மஜ்ஜாஸ்தி₂தா₄தவ: |
 பூ₄ம்யப்தேஜோமயா: ஸப்த ப்ராணோ வ்யோமாம்பு₃வாயுபி₄: || 31 || 371
- கு₃ணாத்மகாநீந்த்₃ரியாணி பூ₄தாதி₃ப்ரப₄வா கு₃ணா: |
 மந: ஸர்வவிகாராத்மா பு₃த்₃தி₄ர்விஜ்ஞாந்ரூபிணீ || 32 || 372
- ஏதத்₃ப₄க₃வதோ ரூபம் ஸ்தூ₂லம் தே வ்யாஹ்ரு'தம் மயா |
 மஹ்யாதி₃பி₄ஸ்சாவரணைரஷ்டபி₄ர்ப₃ஹிராவ்ரு'தம் || 33 || 373
- அத: பரம் ஸூக்ஷமதமமவ்யக்தம் நிர்விஸேஷணம் |
 அநாதி₃மத்₄யநித₄நம் நித்யம் வாங்மநஸ: பரம் || 34 || 374
- அமுநீ ப₄க₃வத்₃ரூபே மயா தே அநுவர்ணிதே |
 உபே₄ அபி ந க்₃ரு'ஹ்ணந்தி மாயாஸ்ரு'ஷ்டே விபஸ்சித: || 35 || 375
- ஸ வாச்யவாசகதயா ப₄க₃வாந் ப்₃ரஹ்மரூபத்₄ரு'க் |
 நாமரூபக்ரியா த₄த்தே ஸகர்மாகர்மக: பர: || 36 || 376
- ப்ரஜாபதீந்மநூந் தே₃வாந்ரு'ஷீந் பித்ரு'க₃ணாந் ப்ரு'த₂க் |
 ஸித்₃த₄சாரணக₃ந்த₄ர்வாந் வித்₃யாத்₄ராஸூரகு₃ஹ்யகாந் || 37 || 377
- கிந்நராப்ஸரஸோ நாகா₃ந் ஸர்பாந் கிம்புருஷோரகா₃ந் |
 மாத்ரூ'ரக்ஷ: பிஸாசாம்ஸ்ச ப்ரேதபூ₄தவிநாயகாந் || 38 || 378
- கூஷ்மாண்டோ₃ந்மாத₃வேதாலாந் யாதுதா₄நாந் க்₃ரஹாநபி |
 க₂கா₃ந் ம்ரு'கா₃ந் பஸூந் வ்ரு'க்ஷாந் கி₃ரீந் ந்ரு'ப ஸரீஸ்ரு'பாந் || 39 || 379

- த்₃விவிதா₄ஸ்சதுர்விதா₄ யே(அ)ந்யே ஜலஸ்த₂லநபௌ₄கஸ: |
குஸலாகுஸலா மிஸ்ரா: கர்மணாம் க₃தயஸ்த்விமா: || 40 || 380
- ஸத்த்வம் ரஜஸ்தம இதி திஸ்ர: ஸுரந்ரு'நாரகா: |
தத்ராப்யேகைகஸோ ராஜந் பி₄த்₃யந்தே க₃தயஸ்த்ரிதா₄ |
யதை₃கைகதரோ(அ)ந்யாப்யாம் ஸ்வபா₄வ உபஹந்யதே || 41 || 381
- ஸ ஏவேத₃ம் ஜக₃த்₃தா₄தா ப₄க₃வாந் த₄ர்மரூபத்₄ரு'க் |
புஷ்ணாதி ஸ்தா₂பயந் விஸ்வம் திர்யங்நரஸுராத்த்மபி₄: || 42 || 382
- தத: காலாக்₃நிருத்₃ராத்மா யத்ஸ்ரு'ஷ்டமித₃மாத்மந: |
ஸந்நியச்ச₂தி காலேந க₄நாநீகமிவாநில: || 43 || 383
- இத்த₂ம்பா₄வேந கதி₂தோ ப₄க₃வாந் ப₄க₃வத்தம: |
நேத்த₂ம்பா₄வேந ஹி பரம் த்₃ரஷ்டுமர்ஹந்தி ஸுரய: || 44 || 384
- நாஸ்ய கர்மணி ஜந்மாதௌ₃ பரஸ்யாநுவிதீ₄யதே |
கர்த்ரு'த்வப்ரதிஷேதா₄ர்த₂ம் மாயயா(ஆ)ரோபிதம் ஹி தத் || 45 || 385
- அயம் து ப்₃ரஹ்மண: கல்ப: ஸவிகல்ப உதா₃ஹ்ரு'த: |
விதி₄: ஸாதா₄ரணோ யத்ர ஸர்கா₃: ப்ராக்ரு'தவைக்ரு'தா: || 46 || 386
- பரிமாணம் ச காலஸ்ய கல்பலக்ஷணவிக்₃ரஹம் |
யதா₂ புரஸ்தாத்₃வ்யாக்₂யாஸ்யே பாத்₃மம் கல்பமதோ₂ ஸ்ரு'ணு || 47 || 387
- ஸௌநக உவாச
யதா₃ஹ நோ ப₄வாந் ஸுத க்ஷத்தா பா₄க₃வதோத்தம: |
சசார தீர்தா₂நி பு₄வஸ்த்யக்த்வா ப₃ந்தூ₄ந் ஸுது₃ஸ்த்யஜாந் || 48 || 388
- குத்ர கௌஷாரவேஸ்தஸ்ய ஸம்வாதோ₃(அ)த்₄யாத்மஸம்ஸ்ரித: |
யத்₃வா ஸ ப₄க₃வாம்ஸ்தஸமை ப்ரு'ஷ்டஸ்தத்த்வமுவாச ஹ || 49 || 389

ப்₃ருஹி நஸ்ததி₃த்₃ம் ஸௌம்ய விது₃ரஸ்ய விசேஷ்டிதம் |

ப₃ந்து₄த்யாக₃நிமித்தம் ச ததை₂வாக₃தவாந் புந: || 50 ||

390

ஸூத உவாச

ராஜ்ஞா பரீக்ஷிதா ப்ரு'ஷ்டோ யத₃வோசந்மஹாமுநி: |

தத்₃வோ(அ)பி₄தா₄ஸ்யே ஸ்ரு'ணுத ராஜ்ஞ: ப்ரஸ்நாநுஸாரத: || 51 ||

391

|| இதி ஸ்ரீமத்₃பா₄க₃வதே மஹாபுராணே வையாஸக்யாமஷ்டாத₃ஸ
ஸாஹஸ்ர்யாம் பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம் த்₃விதீயஸ்கந்தே₄
புருஷஸம்ஸ்தா₂நுவர்ணநம் நாம த₃ஸமோ₅த்₄யாய: ||